

OPŠTINA ULCINJ

Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom za period 2016 – 2020

Ulcinj, decembar 2016

Sadržaj

REZIME

1 UVOD

1.1 Metodologija izrade Plana

1.2 Značenje izraza

2 ZAKONODAVNO-PRAVNI OKVIR

2.1. Zakonodavstvo u oblasti upravljanja otpadom

2.2. Strateški dokumenti

3 INSTITUCIONALNI OKVIR

4 PROFIL OPŠTINE ULCINJ

4.1 GEOGRAFSKI POLOŽAJ

4.2 RELJEF

4.3 ZEMLJIŠTE

4.4 KLIMA

4.5 HIDROLOGIJA

4.6 DEMOGRAFIJA

4.7 ZAPOSLENOST

4.8 OBRAZOVANJE I ZDRAVSTVO

4.9 EKONOMIJA

4.10 SAOBRAĆAJ

4.11 KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

5 ANALIZA STANJA I OCJENA DOSADAŠNJE PRAKSE UPRAVLJANJA OTPADOM

5.1. KOMUNALNI OTPAD

5.1.1. GENERISANJE KOMUNALNOG OTPADA – količine, sastav i karakteristike otpada

5.1.2. SAKUPLJANJE I TRANSPORT KOMUNALNOG OTPADA

5.1.3. PONOVDNA UPOTREBA I RECIKLAŽA

5.1.4. ODLAGANJE OTPADA

5.1.4.1 Regionalna sanitarna deponija

5.1.4.2. Neuređena odlagališta otpada

5.2. OPASNI OTPAD IZ DOMAĆINSTAVA

5.3. OTPADNA AMBALAŽA

5.4. GRAĐEVINSKI OTPAD

5.5. PORIJEKLO OTPADA

5.6 ZAKLJUČNA OCJENA STANJA UPRAVLJANJA OTPADOM U OPŠTINI ULCINJ

6 UPRAVLJANJE OTPADOM U NAREDNOM PERIODU

6.1. PROCJENA BUDUĆIH KRETANJA U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM

6.2. CILJEVI KOJE TREBA OSTVARITI U DOMENU UPRAVLJANJA OTPADOM

6.3. UPRAVLJANJE KOMUNALNIM OTPADOM

6.4. SAKUPLJANJE KOMERCIJALNOG OTPADA I OTPADNE AMBALAŽE

6.5. UPRAVLJANJE BIOLOŠKO RAZGRADIVIM OTPADOM

6.6. UPRAVLJANJE NEOPASNIM GRAĐEVINSKIM OTPADOM

6.7. SANACIJA NEUREĐENIH ODLAGALIŠTA

7. MOGUĆNOST SARADNJE IZMEĐU DVIJE ILI VIŠE JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

8. UKLJUČIVANJE JAVNOSTI

9. PREDLOG OPCIJA ZA USPOSTAVLJANJE SISTEMA UPRAVLJANJA OTPADOM

9.1. SISTEM REGIONALNOG UPRAVLJANJA OTPADOM

9.2. SISTEM CENTRALIZOVANOG UPRAVLJANJA OTPADOM

10. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

11. AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE LOKALNOG PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM

PRILOZI

REZIME

Zakon o upravljanju otpadom članom 18 definiše obavezu izrade lokalnih planova upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom, a članom 23 istog Zakona je, između ostalog, definisan sadržaj lokalnih planova.

Izradom i sprovođenjem Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom Opština Ulcinj će uspostaviti sistem održivog upravljanja otpadom na lokalnom nivou za period 2016 - 2020. godina.

Lokalni plan je urađen na bazi postojećih i dostupnih podataka i usaglašen sa Strategijom upravljanja otpadom Crne Gore do 2030. godine i Državnim planom upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2015 – 2020. godina.

Kao zaključna razmatranja izrađenog dokumenta može se izvesti sljedeće:

1. Uspostaviti sistem primarne selekcije na principu dvije kante – suva i mokra; a gdje je izvodljivo sistem četiri kante (papir, staklo, metal i plastika);
2. Uspostaviti sakupljačku mrežu u seoskim naseljima kao uslov postizanja cilja uspostavljanja sakupljačke mreže na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore;
3. Izgraditi reciklažno dvorište sa sortirnicom;
4. Nabaviti nedostajuću opremu za separatno sakupljanje otpada (kante i kontejneri, vozila i dr.);
5. Intezivirati aktivnosti u domenu jačanja javne svesti i raditi na tome kontinuirano;
6. Unaprijediti odnos lokalne uprave, komunalnog preduzeća i stanovništva realizacijom različitih aktivnosti u oblasti upravljanja otpadom;
7. Unaprijediti rad komunalne inspekcije;
8. Uspostaviti održivi model pružanja i naplate usluga sakupljanja komunalnog otpada.

Bez obzira na usvojenu opciju upravljanja otpadom u Crnoj Gori model upravljanja otpadom u Ulcinj će ostati nepromijenjen. Prioritet za opštinu Ulcinj jeste da se uspostavi i razvije sistem primarne i sekundarne selekcije, kako bi se postigli zahtjevi Evropske unije u pogledu ostvarivanja aktivnosti u domenu ponovne upotrebe otpada i istovremeno omogućilo ostvarivanje koristi za istu. To će se ostvariti zahvaljujući izgradnji reciklažnog dvorišta sa sortirnicom.

Kada je u pitanju komunalni otpad treba se fokusirati na primarnu selekciju, pojednostaviti je i približiti stanovništvu, putem jačanja javne svijesti o neophodnosti iste i svim prednostima koje ona donosi.

1. UVOD

Imajući u vidu da su pravo na zdravu životnu sredinu, pravo na informisanost o stanju životne sredine, kao i pravo učešća u procesu donošenja odluka koje se odnose na životnu sredinu, Ustavom Crne Gore prepoznati kao osnovna ljudska prava, u Državi koja se još 1991. godine deklarirala kao ekološka, ista ima obavezu da svim građanima obezbijedi kvalitetnu životnu sredinu.

Kao jedan od preduslova za dobar kvalitet svih segmenata životne sredine jeste i održivo upravljanje otpadom. Ono predstavlja jedan od osnova održivog upravljanja životnom sredinom. Održivost životne sredine, sa aspekta upravljanja otpadom, može se definisati kao sistem upravljanja otpadom, koji smanjuje ukupan (negativan) uticaj upravljanja otpadom na životnu sredinu, uključujući potrošnju energije, zagađenje zemljišta, vazduha i vode, gdje su ukupni troškovi sistema upravljanja otpadom prihvatljivi za sve članove društvene zajednice, uključujući i domaćinstva, privredu, institucije i vladu.

Zakon o upravljanju otpadom („Službeni list Crne Gore“, 64/11, 39/16“) nameće obavezu jedinicama lokalnih samouprava da izrade lokalne planove upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom, usklađene se Državnim planom upravljanja otpadom („Službeni list Crne Gore, br. 74/15“).

Sprovođenjem Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom uspostaviće se sistem održivog upravljanja otpadom za prostor opštine Ulcinj za period 2016 - 2020. godina. Članom 18 Zakona o upravljanju otpadom je definisana obaveza izrade lokalnih planova upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom, a članom 23 istog Zakona je, između ostalog, definisan sadržaj lokalnih planova.

Shodno navedenom Zakonu, Plan naročito sadrži:

- vrste, količine i mjesto nastanka komunalnog otpada;
- lokacije postojećih postrojenja i objekata za obradu komunalnog otpada, odnosno za jedinice lokalne samouprave koje nemaju izgrađenu deponiju, u skladu sa zakonom, lokacije na kojima privremeno skladište otpad iz člana 78 Zakona;
- način odvojenog sakupljanja komunalnog otpada;
- opis aktivnosti koje se odvijaju u okviru reciklažnih dvorišta i transfer stanica i reciklažnih centara u cilju privremenog skladištenja komunalnog otpada, odnosno prerade;
- mjere za sprječavanje nastajanja ili smanjenje količina komunalnog otpada i negativnih uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi, obezbjeđivanje pravilnog upravljanja komunalnim otpadom, uključujući i mjere za smanjenje količina biološki razgradivog otpada sadržanog u komunalnom otpadu koji se odlaže na deponijama, kao i ambalažnog otpada;
- program sakupljanja komunalnog otpada iz domaćinstava i od proizvođača koji ne podliježu obavezi donošenja plana upravljanja otpadom, uključujući i kabasti i drugi komunalni otpad koji nije moguće odložiti na mjestima predviđenim za odlaganje komunalnog otpada;

- dinamiku realizacije odabranih načina i postupaka upravljanja komunalnim otpadom;
- akcioni plan i dinamiku finansiranja i izvore finansijskih sredstava za realizaciju lokalnog plana;
- način jačanja javne svijesti o pravilnom postupanju sa komunalnim otpadom.

Pored ispunjavanja zakonske obaveze, cilj izrade ovog Plana je pronalaženje najboljih opcija za upravljanje otpadom na lokalnom, ali i regionalnom nivou. Stoga, Planom će biti prikazano trenutno stanje u oblasti upravljanja otpadom, količine, vrste otpada, način sakupljanja, tretiranja i zbrinjavanja otpada. Biće izvršena analiza postojećih kapaciteta za upravljanje otpadom, na osnovu čega će se razmatrati potrebe za unapređenjem. Takođe, biće definisani pravci i prioriteti, kao i dinamika i način rješavanja problema u skladu sa pozitivnim nacionalnim i EU zakonodavstvom iz oblasti upravljanja otpadom i oblasti zaštite životne sredine.

Svrha izrade Plana je uspostavljanje dugoročnog, održivog sistema za upravljanje otpadom, prije svega na nivou budućeg regiona, na način koji ima minimalan štetan uticaj na životnu sredinu i zdravlje sadašnjih i budućih generacija, uz racionalno korišćenje resursa i poštovanje savremenih principa upravljanja otpadom, a uz koordinisano učešće svih subjekata upravljanja otpadom – Države, opštine, domaćinstava, privrednih, komercijalnih organizacija, ali i nevladinih organizacija, privatnog sektora i naravno, svakog pojedinca.

To podrazumijeva definisanje najprihvatljivijih modela za postizanje pune kontrole nad svim tokovima otpada od nastajanja, razdvajanja, sakupljanja, transporta, tretmana i deponovanja. Sistem upravljanja treba da obezbijedi smanjenje količine otpada, izdvajanje korisnih komponenata iz otpada, i racionalno prikupljanje i odlaganje otpada, sagledavajući investiciona ulaganja, dinamiku aktivnosti i finansijsku i tehnološku spremnost na prelazak na novi sistem rada.

Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom opštine Ulcinj je urađen na bazi postojećih i dostupnih podataka i usaglašen sa Strategijom upravljanja otpadom Crne Gore do 2030. godine i Državnim planom upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2015 – 2020. godina.

Ministarstvo je dalo saglasnost na plan XXX, a usvojen je na sjednici SO Ulcinj XX.XX.XXXX.

1.1 Metodologija izrade Plana

Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom predstavlja razvojno – planski dokument koji na osnovu procjene stanja u ovoj oblasti, utvrđenih problema i prioriteta, te definisanih aktivnosti, doprinosi unapređenju stanja životne sredine u opštini, u periodu od 2016. do 2020. godine. Rješenjem Sekretarijata za komunalne djelatnosti i zaštitu ambijenta Opštine Ulcinj, br. 06 – 556/16 od 20.10.2016. godine formirana je Komisija za izradu Plana, koju čine predstavnici Sekretarijata za komunalne djelatnosti i zaštitu ambijenta, komunalnog preduzeća i predstavnika NVO „Zeleni korak“. U izradu Plana je bio uključen i konsultant, mr Rita Barjaktarović. Plan je finansiran sredstvima lokalne samouprave.

1.2 Značenje izraza

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Planu imaju sljedeća značenja:

- 1) **biološko razgradivi otpad** je otpad koji je pogodan za anaerobnu ili aerobnu razgradnju (biootpad, papir i karton);
- 2) **biootpad** je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrane i drugi otpad koji nastaje u domaćinstvima, ugostiteljskim i maloprodajnim objektima i sličan otpad iz objekata namijenjenih za proizvodnju prehrambenih proizvoda;
- 3) **deponija** je stalno mjesto čija je primarna funkcija odlaganje otpada na površini ili ispod površine zemlje, uključujući internu deponiju na kojoj proizvođač odlaže sopstveni otpad na mjestu nastanka, osim mjesta gdje se otpad priprema za dalji prevoz do mjesta obrade na drugim lokacijama i mjesta za skladištenje otpada prije njegove obrade za period do tri godine ili mjesta za skladištenje otpada prije njegovog zbrinjavanja za period do jedne godine;"
- 4) **građevinski otpad** je otpad koji nastaje prilikom izgradnje, održavanja i rušenja građevinskih objekata;
- 5) **imalac otpada** je proizvođač otpada ili pravno ili fizičko lice, ili preduzetnik, koje posjeduje otpad;
- 6) **izvorni proizvođač otpada** je svako lice čijom aktivnošću nastaje otpad;
- 7) **katalog otpada** je popis otpada prema svojstvima i mjestu nastanka, razvrstan na grupe, podgrupe i vrste otpada sa djelatnostima čijim obavljanjem se proizvodi otpad;
- 8) **komercijalna otpadna ambalaža** je otpad od primarne, sekundarne i tercijalne ambalaže koji nastaje u procesu proizvodnje, maloprodaje, uslužnim i drugim djelatnostima, kao i obavljanjem poslova u poljoprivredi, šumarstvu, ribarstvu, saobraćaju i turizmu;
- 9) **komunalna otpadna ambalaža** je otpad od primarne i sekundarne ambalaže koji nastaje u domaćinstvima (kućni otpad), industriji, zanatskim i uslužnim djelatnostima, kao i drugim djelatnostima i javnom sektoru, a sličan je otpadu iz domaćinstava u pogledu prirode, mjesta nastanka i sastava;
- 10) **komunalni otpad** je otpad nastao u domaćinstvima ili prilikom obavljanja djelatnosti koji je po svojstvima sličan otpadu nastalom u domaćinstvima;
- 11) **medicinski otpad** je otpad koji nastaje pružanjem zdravstvenih usluga i vršenjem naučnih istraživanja i eksperimenata u oblasti medicine;
- 12) **miješani komunalni otpad** je otpad iz domaćinstva preostao nakon odvajanja pojedinih frakcija komunalnog otpada za koji je predviđena mogućnost selektivnog sakupljanja, „uključujući komunalnu otpadnu ambalažu“.
- 13) **neopasni otpad** je otpad koji po sastavu i svojstvima nema neku od karakteristika opasnog otpada;
- 14) **obrada otpada** je postupak prerade i/ili odstranjivanje otpada, uključujući pripremu prije prerade i/ili zbrinjavanja;
- 15) **odlaganje otpada** je jedan od postupaka zbrinjavanja;
- 16) **odvojeno sakupljanje otpada (selekcija)** je sakupljanje otpada na način da se otpad u postupcima upravljanja otpadom drži odvojeno prema tipu i svojstvu kako bi se olakšala posebna obrada;
- 17) **otpad** je svaka materija ili predmet koju je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan da odbaci u skladu sa zakonom;

- 18) **otpad od električnih i elektronskih proizvoda** su električni i elektronski proizvodi koji su otpad uključujući i sve sastavne djelove, komponente, podsklopove i potrošni materijal koji su dio proizvoda u vrijeme odbacivanja;
- 19) **otpadna ambalaža** je ambalaža ili ambalažni materijal koje su otpad, osim ostataka materijala koji nastaju prilikom izrade ambalaže;
- 20) **ponovna upotreba** je postupak kojim se proizvodi ili djelovi proizvoda koji nijesu otpad ponovo upotrebljavaju za istu svrhu za koju su izvorno stvoreni;
- 21) **posebne vrste otpada** su: otpad od električnih i elektronskih proizvoda, otpadna vozila, otpadne gume, otpadne baterije i akumulatori, otpadna ulja, otpadna ambalaža, građevinski otpad, otpad koji sadrži azbest, PCB otpad, kanalizacioni mulj, medicinski i veterinarski otpad;
- 22) **postrojenje** je stacionarna ili mobilna tehnička jedinica, koje sa građevinskim dijelom čini tehnološku cjelinu za skladištenje, preradu ili odstranjivanje otpada;
- 23) **prerada otpada** je postupak za dobijanje materijala ili proizvoda koji se koristi kao sirovina ili postupak pripreme otpada za dobijanje tog materijala ili proizvoda u postrojenju za preradu ili širem proizvodnom smislu;
- 24) **priprema za ponovnu upotrebu otpada** su postupci prerade, kao što su provjera, čišćenje ili popravke, kojima se proizvodi ili djelovi proizvoda, koji su postali otpad, pripremaju za ponovnu upotrebu bez sprovođenja nekog drugog prethodnog postupka;
- 25) **privremeno, odnosno vremenski ograničeno skladištenje otpada** je skladištenje otpada u određenom roku na mjestima gdje je otpad proizveden ili skladištenje tokom sakupljanja otpada, radi transporta do mjesta obrade otpada;“.
- 26) **proizvođač otpada** je izvorni proizvođač otpada ili svako lice koje obavlja prethodnu obradu, miješanje ili druge postupke kojima se mijenja svojstvo ili sastav otpada;
- 27) **prostorno-planski dokument** je planski dokument kojim se određuje organizacija, korišćenje i namjena prostora, kao i mjere i smjernice za uređenje, zaštitu i unaprjeđenje prostora (prostorni plan Crne Gore, detaljni prostorni plan, državna studija lokacije, prostorno-urbanistički plan lokalne samouprave, detaljni urbanistički plan, urbanistički projekat i lokalna studija lokacije i druga planska dokumenta);
- 28) **reciklažno dvorište** je mjesto uređeno za sakupljanje i privremeno skladištenje po vrstama, odnosno frakcijama komunalnog otpada koje se odvojeno sakupljaju;
- 29) **recikliranje** je postupak prerade u cilju korišćenja otpada za zamjenu drugih materijala koji se upotrebljavaju za izvornu ili drugu namjenu;
- 30) **sakupljanje otpada** je sakupljanje otpada od imaoaca, uključujući prethodno razvrstavanje i privremeno skladištenje otpada, radi transporta do postrojenja za obradu otpada;
- 31) **spaljivanje otpada** je obrada otpada u stacionarnom ili mobilnom postrojenju za termičku obradu otpada sa ili bez korišćenja toplotne energije putem spaljivanja, oksidacijom otpada ili drugim termičkim procesima kao što su: piroliza, gasifikacija ili postupak plazme kada je produkt ovih procesa namijenjen naknadnom spaljivanju;
- 32) **sprječavanje nastanka** ili stvaranja otpada su mjere koje se preduzimaju u cilju sprječavanja nastanka otpada ili mjere koje, prije nego je materija ili predmet postao otpad, smanjuju:
- količinu otpada, uključujući ponovnu upotrebu proizvoda ili produženje životnog vijeka proizvoda,
 - negativne uticaje proizvedenog otpada na životnu sredinu i na zdravlje ljudi,
 - sadržaj štetnih materija u materijalima i proizvodima;

- 33) **transfer (pretovarna) stanica** je mjesto na koje se otpad doprema i privremeno skladišti radi selektiranja ili pretovara prije transporta do mjesta za preradu i odstranjivanje;
- 34) **transport otpada** je prevoz otpada van postrojenja koji obuhvata utovar, prevoz (kao i pretovar) i istovar otpada;
- 35) **zbrinjavanje otpada** je postupak obrade koji nije prerada, čak i u slučaju da se tim postupkom kao sekundarna posljedica dobija materija ili energija;

2. ZAKONODAVNO-PRAVNI OKVIR

2.1 Zakonodavstvo u oblasti upravljanja otpadom

Spisak relevantne zakonske regulative:

- Zakon o upravljanju otpadom („Službeni list Crne Gore“, 64/11, 39/16“)
- Zakon o inspeksijskom nadzoru ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 039/03 od 30.06.2003, Službeni list Crne Gore", br. 076/09 od 18.11.2009, 057/11 od 30.11.2011, 018/14 od 11.04.2014, 011/15 od 12.03.2015, 052/16 od 09.08.2016)
- Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni list Crne Gore“, br. 55/2016 od 17.8.2016)

2.2 Spisak relevantnih podzakonskih akata

1. Uredba o načinu i uslovima skladištenja otpada („Službeni list Crne Gore 33/13, od 11 jula 2013.godine)
2. Uredba o bližim kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne naknade za upravljanje otpadom ("Sl. list Crne Gore", br. 39/12 od 23.07.2012)
3. Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadne ambalaže i rada tog sistema ("Sl. list Crne Gore", br. 42/12 od 31.07.2012)
4. Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i rada tog sistema ("Sl. list Crne Gore", br. 39/12 od 23.07.2012)
5. Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih baterija i akumulatora i rada tog sistema ("Sl. list Crne Gore", br. 39/12 od 23.07.2012, 47/12 od 07.09.2012)
6. Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih vozila i rada tog sistema ("Sl. list Crne Gore", br. 28/12 od 05.06.2012)
7. Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda i rada tog sistema ("Sl. list Crne Gore", br. 24/12 od 04.05.2012)
8. Pravilnik o metodama ispitivanja opasnih svojstava otpada i bližim uslovima koje treba da ispunjava akreditovana laboratorija za ispitivanje opasnih svojstava otpada ("Sl. listu Crne Gore", br. 21/2014 od 6.05.2014)
9. Pravilnik o bližim uslovima za upis u registar posrednika i trgovaca otpadom ("Sl. list Crne Gore", br. 46/13 od 2.10.2013 i 21/2014 od 6.05.2014)
10. Pravilnik o klasifikaciji otpada i katalogu otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 59/13 od 26.12.2013)
11. Pravilnik o sakupljanju i predaji otpadnih vozila ciji je imalac nepoznat ("Sl. list Crne Gore", br. 47/13 od 08.10.2013)
12. Pravilnik o vođenju registra izdatih dozvola za preradu i/ili odstranjivanje otpada, registra sakupljača prevoznika, trgovaca i posrednika otpada("Sl. list Crne Gore", br. 47/13 od 08.10.2013)
13. Pravilnik o spaljivanju iili suspaljivanju otpada(„Službeni list Crne Gore“, br. 33/13, od 11 jula 2013.godine)

14. Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju zahtjeva za upis u registar izvoznika neopasnog otpada (Objavljen u "Sl. listu Crne Gore", br. 27/13 od 11. juna 2013)
15. Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik za sakupljanje, odnosno transport otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 16/13 od 29.03.2013)
16. Pravilnik o načinu pakovanja i odstranjivanja otpada koji sadrži azbest ("Službeni list Crne Gore", broj 11/13)
17. Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sačinjavanja plana upravljanja otpadom proizvođača otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 05/13 od 23.01.2013)
18. Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja registra izdatih dozvola za prekogranično kretanje otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 71/10 od 03.12.2010)
19. Pravilnik o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za izdavanje dozvole za uvoz, izvoz i tranzit otpada, kao i listi klasifikacije otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 71/10 od 03.12.2010)
20. Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo odnosno preduzetnik za preradu i/ili odstranjivanje otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 53/12 od 24.10.2012)
21. Pravilnik o bližem sadržaju i načinu podnošenja godišnjih izvještaja o sprovođenju planova upravljanja otpadom ("Sl. list Crne Gore", br. 53/12 od 24.10.2012)
22. Pravilnik o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 50/12 od 01.10.2012)
23. Pravilnik o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 50/12 od 01.10.2012)
24. Pravilnik o uslovima, načinu i postupku obrade medicinskog otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 49/12 od 21.09.2012)
25. Pravilnik o postupanju sa opremom i otpadom koji sadrži PCB ("Sl. list Crne Gore", br. 48/12 od 14.09.2012)
26. Pravilnik o postupanju sa otpadnim uljima ("Sl. list Crne Gore", br. 48/12 od 14.09.2012)

2.3 Propisi opštine Ulcinj u oblasti upravljanja otpadom

- Odluka o komunalnom redu („Službeni list Crne Gore – Opštinski propisi“, br. 5/2008, 3/2012, 36/2012, 20/2013 i 28/2015)
- Odluka o osnivanju privrednog društva za upravljanje međuopštinskom sanitarnom deponijom „Možura“ (usvojena na sjednici Skupštine opštine Ulcinj 23.01.2008)

Opština Ulcinj će u narednom periodu (2016, 2017) shodno članu 78c Zakona o upravljanju otpadom ("Službeni list Crne Gore, broj 64/11, 39/2016") odrediti lokaciju za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada i donijeti potrebne odluke.

2.2. Strateški dokumenti

Dosadašnji strateški pravci unapređenja i razvoja u oblasti upravljanja otpadom na teritoriji Crne Gore utvrđeni su strateškim i planskim dokumentima koji su donijeti na državnom i opštinskim nivoima.

Strategija upravljanja otpadom Crne Gore do 2030. Godine i Državni plan upravljanja otpadom za period 2015-2020. godine, najvažnija su strateški dokumenti kojima se uređuje oblast upravljanja otpadom u Crnoj Gori.

Strateški principi u oblasti upravljanja otpadom moraju biti usklađeni sa osnovnim principima EU u istoj, a to su:

1. Princip održivog razvoja
2. Princip predostrožnosti
3. Princip *zagađivač plaća*
4. Princip blizine
5. Hijerarhija upravljanja otpadom

- princip održivog razvoja – obezbjeđuje upravljanje otpadom na način kojim se doprinosi ostvarivanju ciljeva održivog razvoja kroz efikasnije korišćenje resursa i smanjenje količine otpada. Održivi razvoj predstavlja usklađeni sistem tehničko-tehnoloških, ekonomskih i društvenih aktivnosti u ukupnom razvoju u kome se na principima ekonomičnosti i razumnosti koriste prirodne i stvorene vrijednosti države, sa ciljem da se sačuva i unaprijedi kvalitet životne sredine za sadašnje i buduće generacije;

- princip blizine i regionalnog upravljanja otpadom – obezbjeđuje obradu otpada na što je moguće bližem mjestu nastajanja u skladu sa ekonomskom opravdanošću izbora lokacije, dok se regionalno upravljanje otpadom obezbjeđuje primjenom jasno definisanih regionalnih strateških planova zasnovanih na nacionalnoj politici u domenu upravljanja otpadom;

- princip predostrožnosti – obezbjeđuje preventivno djelovanje preduzimanjem mjera za sprečavanje negativnih uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi;

- princip „zagađivač plaća“ – obezbjeđuje sistemu da zagađivač životne sredine mora da snosi pune troškove posljedica svojih aktivnosti, preventivnog djelovanja i sanacionih mjera. Troškovi nastajanja, obrade i odlaganja otpada moraju se uključiti u cijenu proizvoda;

- princip hijerarhije – predstavlja redosljed prioriteta u praksi upravljanja otpadom:

1. sprječavanje stvaranja otpada i redukcija, odnosno smanjenje korišćenja resursa i smanjenje količina ili opasnih karakteristika nastalog otpada;
2. priprema za ponovnu upotrebu proizvoda za istu ili drugu namjenu;
3. reciklaža, odnosno obrada otpada radi dobijanja sirovine za proizvodnju istog ili drugog proizvoda;
4. iskorišćenje vrijednosti otpada (kompostiranje, spaljivanje uz iskorišćenje energije i dr.);
5. odlaganje otpada na uređene deponije.

3. INSTITUCIONALNI OKVIR

Institucionalni okvir upravljanja otpadom na teritoriji Crne Gore je organizovan na državnom i lokalnom nivou.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORT) je primarno nadležno za transpoziciju propisa EU i za rješavanje pitanja uređenih propisima EU čija transpozicija nije obavezna, kao i za primjenu i praćenje primjene domaćih propisa o upravljanju otpadom. U pojedine aspekta upravljanja otpadom uključena su i druga ministarstva, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo ekonomije i Ministarstvo finansija.

Agencija za zaštitu životne sredine je nadležna za vođenje upravnih postupaka i izdavanje dozvola, prikupljanje, obradu, vođenje baza podataka o otpadu i za izvještavanje.

MONSTAT je nadležna institucija za prikupljanje i statističku obradu podataka o pojedinim vrstama i količinama otpada, kao i za izvještavanje Eurostata-a.

Uprava za inspekcijske poslove (ekološka, tržišna i rudarska inspekcija) je nadležna za inspekcijski nadzor nad sprovođenjem propisa u oblasti upravljanja otpadom, dok su na lokalnom nivou za određene vrste nadzora u oblasti upravljanja komunalnim otpadom nadležne komunalne inspekcije.

Jedinice lokalne samouprave nadležne su za uspostavljanje potrebne infrastrukture i pružanje usluga upravljanja komunalnim otpadom i neopasnim građevinskim otpadom.

4. PROFIL OPŠTINE

4.1 GEOGRAFSKI POLOŽAJ

Opština Ulcinj se nalazi na istočnoj obali Jadranskog mora i najjužnija je opština u Crnoj Gori. Zahvata površinu od 255 km² i spada među manje opštine u državi po veličini.

Slika br. 1 Opštine Crne Gore

Govoreći o granicama opštine, Ulcinj, južnom granicom, u dužini od 32 kilometara, izlazi na Jadransko more, istočnu se nalazi rijeka Bojana, odnosno Republika Albanija, najzapadnija tačka je ostrvo Stari Ulcinj, a na sjeveru se nalazi masiv planine Rumije.

4.2 RELJEF

Osnovna karakteristika ovog područja je jasna podjela na brdovito - planinske terene na zapadu, sjeverozapadu i sjeveru, i ogranke pobrđa sa ravničarskim terenima u istočnom i središnjem djelu opštine, i posmatrano u cjelini područje je u pravcu sjeverozapad-jugoistok podjeljeno sa nekoliko paralelnih grebena.

Prema klasifikaciji tipova pejzaža Crne Gore, na osnovu biogeografsko-ekološke analize prostora, područje opštine Ulcinj pripada eumediteranskom tipu predjela. Analizom pejzažnih karakteristika kopnenog dijela morskog dobra na području opštine Ulcinj izdvojeno je pet karakterističnih tipova pejzaža: pejzaž higrofilnih šuma i šikara, močvarni pejzaž, pejzaž dina, pejzaž šljunkovito-pjeskovitih obala, pejzaž primorskih grebena i stjenovitih obala.

4.3 ZEMLJIŠTE

Pedološki pokrivač ulcinjske opštine se odlikuje značajnom zastupljenošću potencijalno plodnih zemljišta u odnosu na ostala područja Crne Gore i posebno u odnosu na crnogorski Primorski region. Naročito su značajni zemljišni kapaciteti u ravnicama, jer Ulcinj, čija teritorija čini 1,8 % teritorije Crne Gore ima oko 8.500 ha dubokih fluvijalnih zemljišta u ravnicama (bez Solane i vodenih površina), a to je oko 14% svih ravnica Crne Gore i preko 60 % ravnica u primorskom rejonu.

4.4 KLIMA

Za Ulcinj je karakteristična mediteransku klimu, sa veoma toplim i suvim ljetima, umjerenim jesenjim i prolječnim periodima, sa relativno malim količinama padavina i blagim zimama. Rasponi srednjih mjesečnih temperatura kreću se u granicama od 6,9°C u januaru do 24,3°C u julu i avgustu, sa srednjom godišnjom temperaturom od 15,8°C.

Godišnji nivo sijanja sunca na prostoru Ulcinja iznosi oko 2.700 časova (7,4 sati dnevno) i po tome je Ulcinj na prvom mjestu u Crnoj Gori. Zato ga često nazivaju „grad sunca“.

Ovo je opština sa najmanjom količinom padavina (srednja godišnja količina padavina u Ulcinju iznosi 1.247 l/m²). Vjetrovi na području Ulcinja su takoreći svakodnevni i tišinama pripada samo 3,9% ili 14,23 dana u godini. Stoga je područje Ulcinja pogodno za izgradnju vjetroelektrana. Najkarakterističniji vjetrovi su maestral, istočnjak, jugo i bura.

4.5 HIDROLOGIJA

Hidrološku kartu opštine Ulcinj čine rijeke Bojana, Rastiška, Miđanska (Vladimirska) i Međurečka rijeka, kao i nekoliko jezera, Šasko i Zoganjnsko jezero. Zapadnu granicu opštine čini Jadransko more.

4.6 DEMOGRAFIJA

Na osnovu Popisa iz 2011. godine, na teritoriji opštine Ulcinj živi 20.265 stanovnika (3,21% ukupnog stanovništva Crne Gore) i 5.812 domaćinstava.

Od navedenog broja stanovništva u gradskom dijelu živi 10.828 stanovnika, dok je na seoskom području 9.437 mještana.

Prema posljednjem popisu gustina naseljenosti u Ulcinju je 78,1 st/km², što je nešto manje u odnosu na prethodni popis (80 st/km²). Međutim, i dalje je iznad prosjeka u Crnoj Gori (44,9 st/km²).

Migracije stanovništva su problem sa kojim se suočava ova opština. Naime, od 2003. godine do 2011. godine, broj stanovnika se smanjio za 369. Procjena stanovništva za opštinu Ulcinj je predviđala veći broj stanovnika nego što je registrovano po posljednjem popisu.

	Stanovništvo	Domaćinstva	Stanovi
ULCINJ	20265	5812	15845
gradska	10828	3245	6669
ostala	9437	2567	9176

Ambula	34	8	12
Bijela Gora	54	28	55
Bojke	161	37	50
Brajše	730	174	193
Bratica	241	75	113
Briska Gora	50	16	26
Ćurke	33	13	18
Darza	135	35	41
Donja Klezna	126	33	57
Donji Štoj	1176	434	4690
Draginje	72	23	36
Fraskanjel	57	12	18
Gornja Klezna	173	37	46
Gornji Štoj	111	24	547
Kaliman	z	z	z
Kodre	1039	277	538
Kolonza	232	60	81
Kosići	301	76	91
Kravari	551	130	151
Kručē	133	52	1073
Kruta	194	66	90
Krute	534	136	208
Leskovac	78	25	25
Lisna Bore	175	41	45
Medreč	z	z	z
Mide	234	55	71
Možura	-	-	z
Pistula	393	103	127
Rastiš	365	91	129
Rec	63	23	24
Salč	-	-	z
Šas	239	63	74
Štodra	111	27	33
Sukobin	382	88	97
Sutjel	20	z	8
Sveti Đorde	69	14	24
Ulcinj (g)	10828	3245	6669
Vladimir	767	188	236
Zoganj	397	95	138

Starosna struktura stanovništva u Ulcinju je na nivou prosjeka u Crnoj Gori. Naime, radno sposobno stanovništvo (od 15-64 godine) čini 67 % stanovništva.

Prema rezultatima Popisa iz 2011. godine, Ulcinj je, poslije Plava, opština sa najvećim brojem stanovništva bez školske spreme - 8,2%. Obrazovna struktura stanovništva u opštini

Ulcinj zahtjeva dalji razvoj i unapređenje: broj osoba sa srednjoškolskim i osnovnim obrazovanjem dominira u ogromnom procentu (gotovo 75% od ukupnog broja stanovnika). Takođe, broj osoba koje nijesu završile kompletno osnovno obrazovanje (16,8%) je veći od broja onih koji su završili visokoškolsko obrazovanje (9,66%).

Starosna struktura stanovništva

Izražen proces starenja stanovništva je jedan od osnovnih efekata promjene starosno-polne strukture. Starenje populacije nije samo odlika stanovništva opštine Ulcinj. Ovo je obilježje i na nivou Crne Gore, odnosno većine opština u Crnoj Gori, a rezultat je višedecenijskih nepovoljnih demografskih kretanja i nedostatka adekvatne populacione politike, te predstavlja ozbiljan društveni i državni problem.

Podaci o starosnoj strukturi prema Popisu iz 2011. godine pokazuju da je ista vrlo slična onoj koja je na nivou Crne Gore, pri čemu oni koji su stariji od 65 godina čine 14% stanovništva, a 19% čine oni mlađi od 15 godina.

4.7 ZAPOSLENOST

Od ukupnog broja stanovnika u opštini Ulcinj 31% predstavlja aktivni dio. Poljoprivredno stanovništvo sa 7.8% čini značajan dio aktivnog stanovništva (na nivou Crne Gore taj procenat je 2.5).

Ukupno je u opštini Ulcinj zaposleno 4.848 stanovnika (odnosno 24,33% ukupnog broja stanovnika ili preko 78% aktivnog stanovništva); žene učestvuju sa jednom trećinom u ukupnom broju zaposlenih. Najveći broj zaposlenih je u turizmu (primarno hoteli i restorani - 17,5%) i u trgovini na veliko i malo (14%).

Posmatrajući u vremenskom kontekstu, broj aktivnih stanovnika, odnosno broj novozaposlenih bilježi konstantan pad što je posljedica depopulacije i migracija stanovništva (na primjer, u periodu između dva popisa (2003. i 2011.), ovaj broj je smanjen za 1.454 stanovnika)

Prema podacima Zavoda za zapošljavanje za 2014. godinu, broj nezaposlenih u opštini Ulcinj je bio 1200. Od tog broja, 510 su bile žene. Što se obrazovne strukture nezaposlenih tiče najveći dio nezaposlenih (848) je od I do V stepena stručne spreme.

Negativan trend u broju zaposlenih u opštini Ulcinj su uzrokovani nezavršenom tranzicijom i lošom privatizacijom velikih privrednih subjekata. Nosioци privrednih aktivnosti su ugašeni ili rade sa znatno manje kapaciteta i zapošljavaju znatno manji broj radnika nego u ranijem periodu. Stopa nezaposlenosti u opštini Ulcinj je znatno veća nego prosječna stopa nezaposlenosti za primorski region koja iznosi 11,47% za 2013 godinu.

4.8 OBRAZOVANJE I ZDRAVSTVO

U obrazovnom sistemu opštine Ulcinj postoje dvije srednje škole, četiri osnovne škole sa područnim odjeljenjima, Osnovna muzička škola, a u sklopu JPU „Solidarnost“ radi vrtić sa četiri radne jedinice, kao i jedan privatni vrtić.

U opštini Ulcinj zdravstvena zaštita je organizovana na primarnom nivou; na ovom nivou zdravstvenu zaštitu provode - izabrani doktori (osam timova za odrasle, tri za djecu i četiri za žene), izabrani stomatolozi, domovi zdravlja, hitna medicinska pomoć, zdravstvene ustanove specifične zdravstvene zaštite - zaposlenih i sportista i apoteke.

Centralna institucija u tom smislu je JZU Dom zdravlja Ulcinj, u okviru koga funkcionišu sljedeće organizacione jedinice: zdravstvena stanica, zdravstveni punkt, PZU Specijalistička ambulanta i PZU Opšta stomatološka ambulanta i apoteka.

U okviru centralnog objekta se nalaze porodilište koje bez obzira na kvalitet medicinskog osoblja ne može da odgovori na realne medicinsko-akušerske potrebe u opštini.

U okviru Doma zdravlja radi Hitna medicinska pomoć kao jedinica Zavoda HMP Podgorica. Druga zdravstvena stanica se nalazi u Anamalskom području u Vladimiru, u kojem takođe postoji apoteka.

U Domu zdravlja je zapošljen medicinski kadar sljedećeg obrazovnog profila: 21 radnik sa visokom stručnom spremom, 4 radnika sa višom stručnom spremom i 42 radnika sa srednjom stručnom spremom.

Na teritoriji opštine rade tri Montefarmove i šest privatnih apoteka; tokom ljetnjih mjeseci i glavne turističke sezone, broj apoteka može da varira (otvaraju se neke nove).

Prema zvaničnim podacima obaveznim zdravstvenim osiguranjem u opštini Ulcinj je pokriveno 20.707 lica (nosioca osiguranja i članova porodice).

4.9 EKONOMIJA

Turizam kao najveći (privredni) potencijal opštine Ulcinj u velikoj mjeri je odredio i privredni profil ove opštine. Naime, privredna aktivnost u opštini je zavisna od trajanja sezone, s obzirom da je 17,5 % populacije zaposleno u oblasti turizma, a oko 90% domaćinstava nude smještaj u privatnom aranžmanu.

Upravo iz tog razloga, gotovo cjelokupna privreda ovog grada se oslanja na turizam i uglavnom su zastupljena preduzeća čija je djelatnost turizam i trgovina na veliko i malo. Trenutno je na teritoriji opštine Ulcinj registrovano 911 preduzeća, među kojima su najviše zastupljene trgovine na veliko i malo, popravke motornih vozila i motocikala (44%), preduzeća za pružanje usluga smještaja i hrane (18%) i saobraćaj i skladištenje (11%).

Ulcinj je prema broju preduzeća (pravnih subjekata) u samom vrhu u Crnoj Gori. Najveći dio preduzeća su mikro, a manji dio su mala preduzeća. Od ukupnog broja pravnih subjekata u opštini Ulcinj, žene su vlasnici njih 52 (što predstavlja 5,7% od ukupnog broja).

U 2013. godini ulcinjsku opštinu je posjetilo 139.019 turista koji su ostvarili 1.009.606 noćenja. Ovaj broj je na nivou prethodne godine i nešto viši od prethodnih godina. Broj stranih turista koji posjećuju ovo područje daleko nadmašuje domaće turiste (81%).

Gore prikazani podaci se odnose samo na registrovane turiste. Oni se ne slažu u potpunosti sa realnim stanjem. Isto se odnosi i na smještajne kapacitete u privatnom smještaju, za koje se procjenjuju da iznose preko 80.000 kreveta.

NAPOMENA: U procjeni količina otpada koji generišu turisti, uzeće se u obzir samo zvanični podaci, tj. broj registrovanih turista.

Prema podacima Poreske uprave, struktura prihoda po djelatnostima u opštini Ulcinj pokazuje da je najvećio udio pripao trgovini na veliko i malo (59%), pa onda hotelima i restoranima (14%). Ostale privredne djelatnosti su daleko slabije zastupljene.

Značajno je istaći da opština Ulcinj radi na uspostavljanju privrednih zona i to: Kodre, Briska Gora, Vladimir, Šas, Sv. Đorđe, Bjela Gora, Solana, Zoganje, Servisna zona - Ulcinjsko polje.

Pored turizma, značajan potencijal Ulcinja čini poljoprivreda. S tim u vezi, značajna je proizvodnja subtropskog bilja, kao što su masline, mandarine, limun, ljekovito bilje, cvijeće...

Poljoprivrednom djelatnošću, kao osnovnom i sekundarnom djelatnošću, se bavi oko 1.900 domaćinstava.

Primarne djelatnosti ruralnog stanovništva su:

- uzgoj ranog povrća (plasteničarska proizvodnja) na oko 50 ha, te uzgoj povrća na otvorenom prostoru (uglavnom paradajz, paprika, krompir, lubenica i dr.) na oko 1000 ha;
- stočarstvo, sa oko 3.000 muznih grla goveda, oko 7.000 ovaca, 30.000 živine, koze, svinje i dr.
- Pčelarstvo, sa oko 3.000 košnica;
voćarska proizvodnja, uglavnom uzgoj:
 - agruma 250.000 stabala (500 ha);
 - masline: stari zasad 80.000-86.000 stabala ili 300 ha i novi zasadi 40.000-50.000 stabala ili 150 ha;
 - ostalo voće (smokve, nar, kivi i dr.) na oko 250 ha;
- vinogradarska proizvodnja ukupno oko 95 ha;
- žitarice i krmno bilje se uzgaja na oko 1500 ha.

4.10 SAOBRAĆAJ

Opština Ulcinj ima konkurentske prednosti kada je riječ o infrastrukturnoj dostupnosti. Ulcinj se nalazi na dvije od nekoliko dominantnih osovina u razvojnim koridorima.

Nalazi se na južnom longitudinalnom pravcu duž Primorja. Naime, teritorijom opštine Ulcinj od granice sa opštinom Bar do Sukobina, graničnog prelaza prema Albaniji prolazi magistralni putni pravac (E 851, E752, M 2.4) Bar – Ulcinj - Skadar (Albanija). Ovaj putni pravac povezuje područje Ulcinja i sa ostalim djelovima crnogorskog primorja i dalje sa Hrvatskom, a preko Bara (Đurmana) ostvaruje se veza Podgoricom, ostalim djelovima Crne Gore i sa Srednjom Evropom.

Ulcinj je na istočnom transverzalnom pravcu povezan preko Bara, Podgorice i Bijelog Polja sa Srbijom. Otvaranjem tunela kroz Sozinu rastojanje između Ulcinja i glavnog grada Podgorice je smanjeno na samo 75 km.

Regionalni put R 16 vodi od naselja Vladimir u opštini Ulcinj, preko Ostrosa i drugih naselja u priobalju Skadarskog jezera, do Virpazara u opštini Bar.

Ukupna dužina lokalnih puteva u opštini Ulcinj iznosi 211,7 km, od čega su 141,2 km kategorisani, a 70,5 km nekategorisani. Lokalni putevi su uglavnom u dobrom stanju i redovno se održavaju.

Opština Ulcinj se nalazi u blizini sljedeće važne saobraćajne infrastrukture:

- Luka Bar je na oko 25 km udaljenosti sjeverozapadno, najveća je regionalna transportna luka i povezana je sa strateški važnim putevima i željeznicom.
 - Željezničkom prugom Bar - Beograd obavlja se prevoz tereta i putnika i ona povezuje Primorski region sa Podgoricom, odnosno središnjim i sjevernim regionom i dalje preko Srbije i Beograda sa ostalim djelovima Evrope.
 - Međunarodni aerodrom u Podgorici nalazi se na oko 65 km sjeverno od Ulcinja i trenutno može da primi više od 500.000 putnika godišnje i ima niz međunarodnih linija.
- Sa Tivatskog međunarodnog aerodroma, koji je na oko 80 km sjeverozapadno od Ulcinja, trenutno se obavljaju značajni čarter letovi, godišnje se preveze do 500,000 putnika.

Saobraćaj u samom gradu Ulcinju je opterećen; većina raskrsnica u centru grada je opterećenija od ostalih raskrsnica na magistralnom putu M-2.4 Petrovac-Bar-Ulcinj. U pogledu strukture saobraćajnog toka, na svim raskrsnicama se uočava da je učešće putničkih automobila dominantno (74 - 90% u ukupnom toku prosječno u satu). Učešće bicikala na svim posmatranim raskrsnicama je veoma malo (uglavnom ispod 1%), dok je učešće motocikala nešto veće (do 3,15% u ukupnom toku).

Ulcinj ima autobusku stanicu iz koje ide veliki broj redovnih linija, a tokom sezone se broj linija znatno povećava. U Ulcinju funkcioniše prigradski saobraćaj, kojim se obezbeđuje povezanost sela i okoline sa gradskim jezgrom. Registrovani taksi prevoznici su deo saobraćajne infrastrukture i podrške prevozu u Ulcinju.

Aerodrom - letište Ulcinj ima travnatu stazu dužine 760 m i koristi se za sportske aktivnosti i poljoprivrednu avijaciju. Ograničenje lokacije aerodroma je blizina državne granice.

4.11 KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Komunalne usluge u opštini Ulcinj, kao i u ostalim crnogorskim opštinama, obavljaju javna preduzeća u vlasništvu same lokalne samouprave. Iako je infrastruktura zastarjela, nove investicije koje preduzima lokalna samouprava, značajno doprinose razvoju komunalne infrastrukture. Brz razvoj turizma predstavlja veliki pritisak na zalihe pijaće vode, na zemljište i podzemne vode, zbog ispuštanja kanalizacionih voda i produkcije otpada.

Potrošnja vode je već velika, posebno u toku ljeta kad su rezerve vode na niskom nivou. Rješenje za dugoročnu snadbjevenost vodom je jedan od uslova za razvoj održivog turizma, koji se neodložno mora ispuniti.

Vodovodni sistem

Ukupni vodovodni sistem čine 3 izvorišta sa 6 prekidnih komora te 3 crpne stanice na izvorištima. Vodovodni sistemi su: a) vodovodni sistem "Ulcinj": koji obuhvata vodosnabdijevanje gradskog područja, turističkih naselja te dijela seoskog područja, b) vodovodni sistem "Kroute" i c) vodovodni sistem "Vladimir" koji objezbjeđuje snabdijevanje Vladimira i okolnih sela.

Dužina vodovodne mreže u Ulcinju je 280 km, odnosno 71 stanovnik na km cjevovoda, što govori o velikoj razuđenosti sistema (u većim gradovima taj specifični pokazatelj je oko 500÷750 stanovnika na km).

Zastupljenost po vrsti materijala od kojih su sagrađene vodovodne cijevi je sljedeći: AC 71.23%, Č 23.16%, PE 4%. Primarni cjevovod je izgrađen u periodu od 1958 do 2004 godine.

Kapacitet sopstvenih izvora iznosi 280-500 l/s. Ovom vodovodnom mrežom je pokriveno 74% domaćinstava i ukupan broj priključaka je 8.665, od čega je 5.700 na gradskom području.

Složenost ulcinjskog vodovodnog sistema je posljedica razuđenosti područja konzuma kao i poznate disproporcije u potražnji vode tokom godine. Ovo uzrokuje funkcionisanje vodosnabdijevanja u dva izražena režima rada, ljetnjeg i zimskog. U toku zimskog režima rada, potrebe u vodosnabdijevanju pokrivaju izvori koji se nalaze na području ulcinjske opštine: Brajše, Mide, Kaliman, Klezna i Salč. Kapacitet ovih izvora potpuno zadovoljava potrebe stanovništva u ovim mjesecima.

U ljetnjem periodu, zbog drastičnog smanjenja izdašnosti izvorišta u primorskom dijelu opštine, kao i značajnog povećanja potrošnje vode, u sistem se uključuju dodatne količine vode iz izvorišta u zaleđu: Lisna Bori i Fraskanjel. Vrijeme aktiviranja ovih izvorišta zavisi od hidrološke godine i početka turističke sezone, ali je najčešće traje od juna do oktobra.

Dodatna količina vode zavisi od potreba i mogućnosti sistema i kreće se od 30 l/s do maksimalnih 120 l/s. U ljetnjem režimu, ukupna količina vode u priobalnim izvorima iznosi oko 220 l/s, pa je ukupno raspoloživa količina vode u vodovodnom sistemu oko 350 l/s.

S obzirom na izražene potrebe u vodi tokom ljeta, limitirane količine vode, stanja postrojenja i distributivne mreže, najveći problemi u vodosnabdijevanju izraženi su tokom ljetnjih mjeseci. Takođe, problemi su vezani i za kapacitet izvorišta, sigurnosti zahvata vode na njima, stanja ispravnosti magistralnih i tranzitnih cjevovoda i opreme na njima, a posebno od razvoja i stanja distributivne mreže.

Kanalizacioni sistem

Cjevovod fekalne kanalizacije čine: primarna kanalizaciona mreža (kolektori), sekundarna kanalizaciona mreža i podmorski ispusti.

Fekalnu kanalizaciju Ulcinja čine dva sistema: a) kanalizacioni sistem Ulcinj Grad i b) kanalizacioni sistem Ulcinj Velika plaža. Primarna i sekundarna mreža su izgrađene u periodu od 1960. godine do 2005. godine. Izgrađene su od različitih materijala: azbest cementa, betona, keramike i PVC. Ukupna dužina mreže je 36.077 metara.

Izgrađena su dva podmorksa ispusta: a) ispust ispod Hotela «Galeb», cijevi su PEHD 0350/3.14 dubine 1500m i b) ispust na Velikoj plaži, cijevi su PEHD0450/26,7 dužine 1165m.

Ukupne količine otpadnih voda su 23,55 l/s, od čega 85% proizvode domaćinstva, a ostalo industrija. Instalirani kapaciteti pumpi su 270 l/s.13. Elementi sistema za prečišćavanje otpadnih voda su: a) Crpna stanica Pristan: je kružne osnove prečnika 4.10 m i visine 6.80 m; zidovi i dno su od armiranog betona. Objekat je sagrađen 1988 godine i zapremine mu je $V=90$ m³.; b) objekat uređaja za prečišćavanje Pinješ, koji je površine cca 60m². Visina objekta je 3,3m, a u njemu su smještene grube i fine rešetke. Objekat je sagrađen 1988 godine, a konstrukcija je zidana od blokova sa AB serklažima i ravnom betonskom pločom; c) Objekat uređaja za prečišćavanje Đerani: površine 74m², visine od 2.64 do 3.29 m. Sredinom objekta je kanal za grubu i finu rešetku. Objekat je sagrađen 1991 godine, uglavnom od betonske ploče dok je krovna konstrukcija AB ploča i d) objekat crpne stanice Đerani: koji je bunarskog tipa u osnovi 5,5x6,40m, sa zidovima od armiranog betona. Ovaj objekat ukupne zapremine 134m³ je sagrađen 1991. godine.

Trenutno je u izradi Glavni projekat za izgradnju 14,5 km kanalizacione mreže u naseljima Kodre, Totoši, Bijela Gora i Donja Bratica. Finansiranje projekta je predviđen tehničkim opisom Finansijskog aranžmana „Otpadne vode i vodosnabdijevanje u Crnoj Gori“ potpisanog između Evropske investicione banke i Države Crne Gore u vrijednosti od 5,5 mil eura. Početak izvođenja radova se očekuje u 2016 godini.

Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i pojedinih segmenta kanalizacione infrastrukture na teritoriji opštine je takođe planirana. Budući da se radi o osjetljivom području, Studijom je razmatrana izgradnja uređaja sa tercijarnim sistemom prečišćavanja. Lokacija postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda predviđena je na području Ulcinjskog polja. S obzirom na visok nivo prečišćavanja koji se zahtijeva, izgradnja postrojenja u Ulcinju predstavlja skupu investiciju zbog čega je predviđena fazna izgradnja postrojenja. Saglasno Studiji, vrijednost investicije za fazu I je 19,8 miliona €. Početak Faza II je predviđen za 2021. godinu.

5 ANALIZA STANJA I OCJENA DOSADAŠNJE PRAKSE UPRAVLJANJA OTPADOM

Nastajanje ili produkcija otpada predstavlja rezultat ekonomske aktivnosti pojedinaca, domaćinstava, privrednih subjekata, pa i Države u cjelini. Produkcija komunalnog otpada uslovljena je životnim standardom, načinom života, socijalnim okruženjem, nivoom industrijskog razvoja i drugim parametrima svojstvenim svakom okruženju. Iz pomenutih razloga količina, a posebno sastav otpada koji će se proizvoditi mogu značajno da se razlikuju među državama, ali i u okviru iste države. Količine i sastav otpada na istom prostoru takođe se mijenjaju i tokom godine.

Otpad

Prema Zakonu o upravljanju otpadom **otpad** predstavljaju sve vrste materija koje je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan da odbaci u skladu sa odredbama istog Zakona.

Vrste otpada su:

- **Komunalni otpad** – otpad nastao u domaćinstvima (kućni otpad), kao i otpad nastao obavljanjem određenih djelatnosti koji je, zbog svoje prirode ili sastava, sličan otpadu iz domaćinstava;
- **Komercijalni otpad** – otpad koji nastaje u privrednim subjektima, institucijama i drugim organizacijama, koje se u cjelini ili djelimično bave trgovinom, uslugama, kancelarijskim poslovima, sportom, rekreacijom ili zabavom, ne uključujući otpad iz domaćinstava i industrijskog otpada;
- **Industrijski otpad** – otpad nastao u bilo kojoj industriji ili zanatstvu, kao i na lokacijama na kojima se one nalaze, a koji se po svom sastavu i karakteristikama razlikuje od komunalnog otpada.

U zavisnosti od **opasnih karakteristika** koje mogu uticati na zdravlje ljudi i životnu sredinu, otpad može biti:

- **neopasan** – otpad koji, zbog svoje količine, koncentracije ili fizičke, hemijske i biološke prirode, ne ugrožava zdravlje ili životnu sredinu i nema karakteristike opasnog otpada;
- **inertan** – otpad koji nije podložan bilo kojim fizičkim, hemijskim ili biološkim promjenama; ne rastvara se, ne sagorijeva ili na drugi način fizički ili hemijski reaguje, nije biološki razgradiv ili ne utiče nepovoljno na druge materije sa kojima dolazi u kontakt na način koji može da dovede do zagađenja životne sredine ili ugrozi zdravlje ljudi; ne posjeduje ni jednu od karakteristika opasnog otpada (akutna ili hronična toksičnost, infektivnost, kancerogenost, radioaktivnost, zapaljivost, eksplozivnost); sadržaj zagađujućih materija u njegovom vodenom ekstraktu ne prelazi zakonom propisane vrijednosti;
- **opasan** – otpad koji po svom porijeklu, sastavu ili koncentraciji opasnih materija može prouzrokovati opasnost po životnu sredinu i zdravlje ljudi i ima najmanje jednu od opasnih karakteristika (eksplozivnost, zapaljivost, sklonost oksidaciji, akutna

otrovnost, infektivnost, sklonost koroziji, u kontaktu sa vazduhom oslobađa zapaljive gasove, u kontaktu sa vazduhom ili vodom oslobađa otrovne supstance, sadrži toksične supstance sa odloženim djelovanjem, kao i ekotoksične karakteristike, organski je peroksid).

Upravljanje otpadom, podrazumijeva smanjenje količina otpada koji se generiše, tj. njegovu ponovnu upotrebu, kao i sakupljanje, transport, njegovu preradu i zbrinjavanje. Takođe, podrazumijeva upravljanje nadzorom nad navedenim postupcima i naknadno održavanje stvorenih deponija, uključujući i aktivnosti trgovaca i posrednika otpadom.

U procjeni količina otpada koji se na određenom prostoru generiše, potrebni su sljedeći podaci:

- broj stanovnika koji jeste i koji bi trebalo da bude uključen u sistem upravljanja otpadom na određenoj teritoriji tj. broj stanovnika koji je obuhvaćen uslugama komunalnog preduzeća, kako u urbanim, tako i u ruralnim oblastima;
- broj privrednih subjekata koji posluju na određenoj teritoriji i podatak o količinama otpada koje ta privredna društva generišu na dnevnom i godišnjem nivou;
- podatak o prosječnoj količini generisanog otpada po stanovniku, u toku dana i godine, posebno za urbanu i seosku sredinu;
- podatak o uticaju turističke sezone na stepen generisanja otpada u turističkim područjima.

Govoreći o vrstama otpada kojim upravljaju jedinice lokalnih samouprava, iste se nalaze u Katalogu otpada pod brojevima 17 i 20, pri čemu su one vrste otpada koje su označene sa * opasan otpad.

IZVOD iz KATALOGA OTPADA
("Sl. list Crne Gore", br. 59/13 od 26.12.2013)

17 GRAĐEVINSKI OTPAD I OTPAD NASTAO RUŠENJEM (UKLJUČUJUĆI I ISKOPANO ZEMLJIŠTE SA KONTAMINIRANIH LOKACIJA)

17 01 Beton, cigla, pločice i keramika

17 01 01 beton

17 01 02 cigle

17 01 03 pločice i keramika

17 01 06*mješavina ili pojedine frakcije betona, cigle, pločice i keramika koji sadrže opasne supstance, (M)

17 01 07 mješavine ili pojedine frakcije betona, cigle, pločice i keramika drugačiji od 17 01 06*

17 02 Drvo, staklo i plastika

17 02 01 drvo

17 02 02 staklo

17 02 03 plastika

17 02 04*staklo, plastika i drvo koji sadrže opasne supstance ili su kontaminirani opasnim supstancama, (M)

<p>17 03 Bituminozna smješa, katran i proizvodi sa katranom 17 03 01*bituminozna smješa koja sadrži katran od uglja, (M) 17 03 02 bituminozne smješa drugačije od 17 03 01* 17 03 03*katran od uglja i proizvodi sa katranom, (A)</p> <p>17 04 Metali (uključujući i njihove legure) 17 04 01 bakar, bronza, mesing 17 04 02 aluminijum 17 04 03 olovo 17 04 04 cink 17 04 05 gvožđe i čelik 17 04 06 kalaj 17 04 07 miješani metali 17 04 09*otpad od metala kontaminiran opasnim supstancama, (M) 17 04 10*kablovi koji sadrže ulje, katran od uglja i druge opasne supstance, (M) 17 04 11 kablovi drugačiji od 17 04 10*</p> <p>17 05 Zemljište (uključujući zemljište sa kontaminiranih lokacija), kamen i iskopani muljeviti otpad 17 05 03*zemljište i kamen koji sadrže opasne supstance, (M) 17 05 04 zemljište i kamen drugačiji od 17 05 03* 17 05 05*iskopani muljeviti otpad koji sadrži opasne supstance, (M) 17 05 06 iskopani muljeviti otpad drugačiji od 17 05 05* 17 05 07*otpad sa gusjenica koji sadrži opasne supstance, (M) 17 05 08 otpad sa gusjenica drugačiji od 17 05 07*</p> <p>17 06 Izolacioni materijali i građevinski materijali koji sadrže azbest 17 06 01*izolacioni materijali koji sadrže azbest, (M) 17 06 03*ostali izolacioni materijal koji se sastoji od ili sadrži opasne supstance, (M) 17 06 04 izolacioni materijali drugačiji od 17 06 01* i 17 06 03* 17 06 05*građevinski materijali koji sadrže azbest, (M)</p> <p>17 08 Građevinski materijal na bazi gipsa 17 08 01*građevinski materijal na bazi gipsa kontaminiran opasnim supstancama, (M) 17 08 02 građevinski materijal na bazi gipsa drugačiji od 17 08 01*</p> <p>17 09 Ostali otpad od građenja i rušenja</p> <p>17 09 01*otpad od građenja i rušenja koji sadrži živu, (M) 17 09 02*otpad od građenja i rušenja koji sadrži PCB (npr. zaptivači koji sadrže PCB, podovi na bazi smola koji sadrže PCB, glazure koje sadrže PCB i kondenzatori koji sadrže PCB), (M) 17 09 03*ostali otpad od građenja i rušenja (uključujući miješane otpade) koji sadrži opasne supstance, (M) 17 09 04 miješani otpad od građenja i rušenja drugačiji od 17 09 01*, 17 09 02* i 17 09 03*</p>
<p>20 KOMUNALNI OTPAD (KUĆNI OTPAD I SLIČNI KOMERCIJALNI I INDUSTRIJSKI OTPAD), UKLJUČUJUĆI ODVOJENO SAKUPLJENE FRAKCIJE</p> <p>20 01 Odvojeno sakupljene frakcije (izuzev podgrupe 15 01) 20 01 01 papir i karton</p>

20 01 02 staklo
20 01 08 biorazgradivi kuhinjski i otpad iz restorana
20 01 10 odjeća
20 01 11 tekstil
20 01 13*rastvarači, (A)
20 01 14*kisjeline, (A)
20 01 15*baze, (A)
20 01 17*fotohemikalije, (A)
20 01 19*pesticidi, (A)
20 01 21*fluorescentne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu, (A)
20 01 23*odbačena oprema koja sadrži hlorofluorougļjovodonike, (M)
20 01 25 jestiva ulja i masti
20 01 26*ulja i masti drugačije od 20 01 25, (A)
20 01 27*boja, mastila, ljepljiva i smole, koji sadrže opasne supstance, (M)
20 01 28 boja, mastila, ljepljiva i smole drugačiji od 20 01 27*
20 01 29*deterdžent koji sadrži opasne supstance, (M)
20 01 30 deterdžent drugačiji od 20 01 29*
20 01 31*citotoksični i citostatični lijekovi, (A)
20 01 32 lijekovi drugačiji 20 01 31*
20 01 33*baterije i akumulatori uključeni u 16 06 01, 16 06 02 ili 16 06 03 i nesortirane baterije i akumulatori koji sadrže ove baterije, (M)
20 01 34 baterije i akumulatori drugačiji od 20 01 33*
20 01 35*odbačena električna i elektronska oprema drugačija od 20 01 21* i 20 01 23*, koja sadrži opasne komponente, (M)
20 01 36 odbačena električna i elektronska oprema drugačija od 20 01 21*, 20 01 23* i 20 01 35*
20 01 37*drvo koje sadrži opasne supstance, (M)
20 01 38 drvo drugačije od 20 01 37*
20 01 39 plastika
20 01 40 metali
20 01 41 otpad od čišćenja dimnjaka
20 01 99 ostale frakcije koje nijesu drugačije specificirane
20 02 Otpad iz vrtova i parkova (uključujući i grobljanski otpad)
20 02 01 biorazgradivi otpad
20 02 02 zemlja i kamen
20 02 03 ostali otpad koji nije biorazgradiv
20 03 Ostali komunalni otpad
20 03 01 miješani komunalni otpad
20 03 02 otpad sa pijaca
20 03 03 ostaci od čišćenja ulica
20 03 04 mulj iz septičkih jama
20 03 06 otpad od čišćenja kanalizacije
20 03 07 kabasti otpad
20 03 99 komunalni otpad koji nije drugačije specificiran

Upravljanje otpadom u opštini Ulcinj

Podaci o otpadu koji se generiše na teritoriji opštine Ulcinj, načinu rada koji se primjenjuje u domenu upravljanja otpadom, kao i ostali podaci neophodni za izradu Plana dobijeni su od komunalnog preduzeća i izvještaja o sprovođenju Državnog plana upravljanja otpadom koje na godišnjem nivou priprema Ministarstvo održivog razvoja i turizma i dostavlja Vladi na usvajanje.

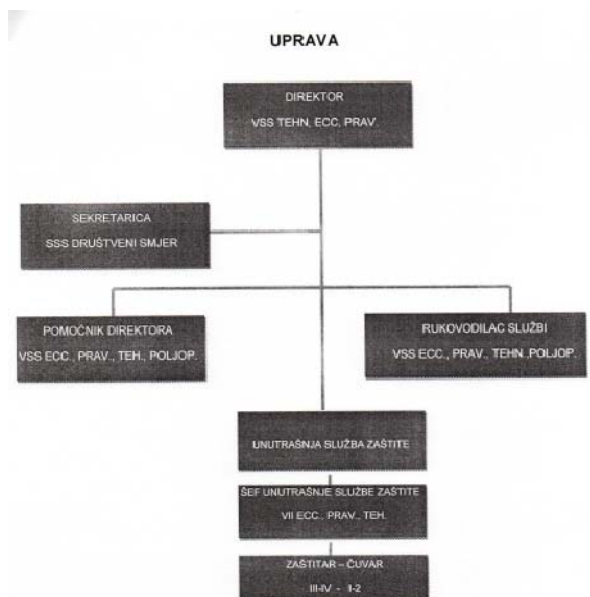
Sakupljanje komunalnog i neopasnog građevinskog otpada, shodno Zakonu o upravljanju otpadom i Zakonu o komunalnim djelatnostima, obaveza je jedinica lokalne samouprave. Pored navedenih zakona i drugih podzakonskih akata, ova oblast je na lokalnom nivou definisana i pojedinačnim lokalnim propisima.

U svim opštinama Crne Gore, sakupljanje komunalnog otpada je povjereno komunalnim preduzećima. Svako komunalno preduzeće, raspolaže određenim brojem kontejnera i kanti neophodnih za obavljanje sakupljanja, kao i vozila za transport i odlaganje otpada.

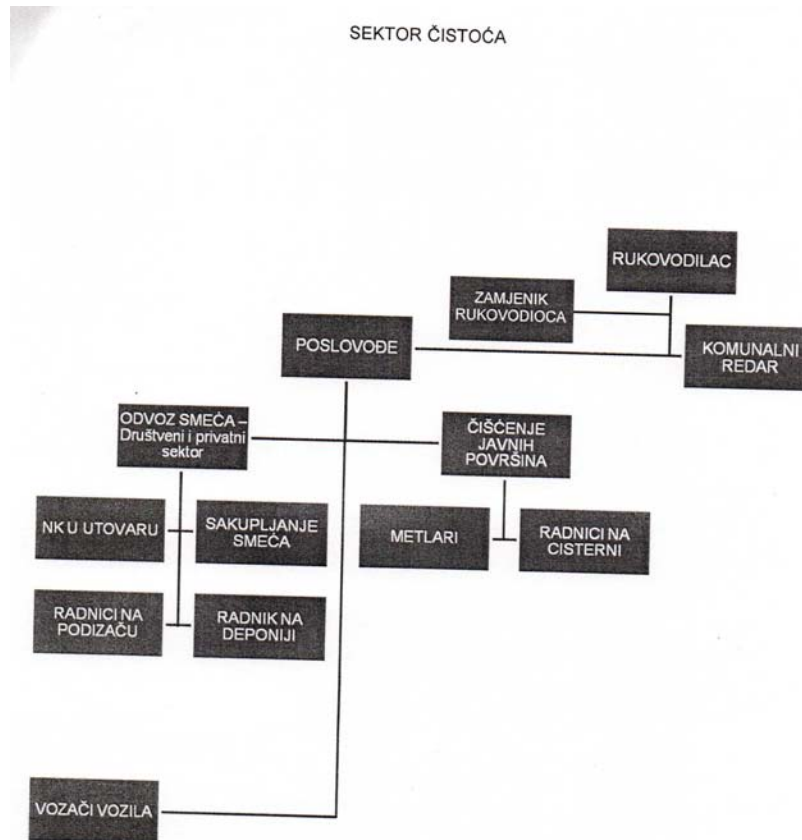
JP „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj je registrovano 2011. godine, i isto se bavi sljedećim djelatnostima:

- odvoz i deponovanje otpada
- održavanje čistoće u gradu i naseljima
- pranje ulica
- uređenje i održavanje gradskog zelenila
- održavanje tržnica i pijaca
- autoservisne usluge (tehnički pregled motornih i priključnih vozila, usluge osiguranja vozila)
- dio pogrebnih usluga

Slika br. Xxx Organizaciona šema uprave JP JP „Komunalne djelatnosti“ Ulcinj

Slika xxx Organizaciona šema sektora Čistoća

Preduzeće raspolaže sledećim mobilijarom, opremom i vozilima:

4. Broj i zapremina komunalnih posuda

Br.	Kontejneri 1.1m ³	Kontejneri 5cm ³	Kontejneri 7cm ³	Napomena
1	400 kom.	30 kom	10 kom	

5. Model, broj i namjena vozila za komunalni otpad

R.Br.	Model VOZILA	Namjena	Nosivost	Broj vozila
1	Mercedes Benz	Smecara	12.200	5
2	Volvo	Smecara		3
3	Mitsubishi Canter	Mala smecara		1
4	Iveco	Smecara		1
5	Man	Kiper		1
6	Traktor Goldoni	Za Stari Grad		1
7	Traktor Tomo Vinkovic	Za zelene površine		1
8	Iveco	Podizac v.kontejnera		2
9	Terrex	Bager kombinovani		1
10	Pro beach Marina	Masina za ciscenje trotoara		1
11	Pro beach Marina	Masina za ciscenje plaza i ciscenje ulica		1
12	FAP	Cistjera za pranje ulica		1
13	Fiat	Elektro korpa za j.rasvjetu		1

Govoreći o zaposlenima, situacija je sljedeća:

6. Struktura i broj zaposlenih u Komunalnom

VSS	SSS	KV	NK	Ukupno
20	56	12	53	141

U cilju pravilnog zbrinjavanja komunalnog otpada koji se proizvede na teritorijama opština Ulcinj i Bar, osnovano je Društvo sa ograničenom odgovornošću za upravljanje sanitarnom deponijom "Možura" u Baru, sa ciljem pružanja usluga deponovanja čvrstog komunalnog otpada.

Sanitarna deponija "Možura" je počela sa radom 19.07.2012. godine i predstavlja jedno od prvih postrojenja u Crnoj Gori, koje je shodno Zakonu o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine dobilo integrisanu dozvolu od Agencije za zaštitu životne sredine.

5.1 KOMUNALNI OTPAD

5.1.1. Generisanje komunalnog otpada – količine, sastav i karakteristike otpada

Podataka o generisanoj količini otpada nema, međutim, po podacima iz Državnog plana, u opštini Ulcinj se tokom 2013. godine generisalo 11.625 t komunalnog otpada, dok se sakupilo 9.328 t, tj. 80%.

U prethodnom trogodišnjem periodu, prema podacima Komunalnog preduzeća, količina sakupljenog otpada za 2013. godinu je bila 9152 t, za 2014 godinu 9595 t, a za 2015 godinu 10332 t.

Na teritoriji opštine Ulcinj se sakuplja isključivo miješani komunalni otpad, koji se odlaže na deponiji Možura. Otpad se sakuplja sa 69,8% teritorije opštine (Prema podacima Državnog plana za 2012. godinu).

Uslugom sakupljanja otpada je bilo obuhvaćeno:

- a) 2013 godine - 6815 domaćinstava
- b) 2014 godine - 6491 domaćinstava
- c) 2015 godine - 10177 domaćinstava

Uslugom preuzimanja otpada je bilo obuhvaćeno:

- a) 2013 godine - 1467 pravnih lica
- b) 2014 godine - 1538 pravnih lica
- c) 2015 godine - 1635 pravnih lica

Preduzeće nije radilo na utvrđivanju morfologije (sastava) istog, niti vrši odvojeno sakupljanje otpada po vrstama.

Količinski sastav generisanog komunalnog otpada prema komponentama u opštini Ulcinj (2013. godine) po podacima iz Državnog plana

Organski otpad	3.730 t	32,08%
Papir i karton	1.514 t	13,02%
Staklo	990 t	8,51%
Metali	320 t	2,75%
Drvo	298 t	2,56%
Kompozitna ambalaža	427 t	3,67%
PET i plastika	2033 t	17,48%
Tekstil	328 t	2,82%
Inertni otpad (uključujući građevinski otpad i šut)	267 t	2,29%
Opasni otpad	73 t	0,62%
Zeleni otpad	593	5,11%
Ostalo	1051	9,04%
UKUPNO	11.625	100%

5.1.2. Sakupljanje i transport komunalnog otpada

Prema Zakonu, **sakupljanje otpada** podrazumijeva njegovo sakupljanje od imaoaca, tj. onoga ko ga generiše, uključujući prethodno razvrstavanje njegovih komponenata i privremeno skladištenje cjelokupno sakupljene količine, u cilju daljeg transporta do postrojenja za obradu ili odlaganje otpada.

Sakupljanje komunalnog otpada se sastoji iz dvije faze i to:

- postavljanje adekvatnih kanti i kontejnera za prikupljanje otpada iz domaćinstava i komercijalnog sektora;
- sakupljanje otpada iz kanti i kontejnera njegovim direktnim prebacivanjem iz kanti i kontejnera u kamione, tzv. autosmećare.

U opštini Ulcinj, ova aktivnost je povjerena komunalnom preduzeću koje je registrovano za poslove upravljanja otpadom. Ono raspolaže određenim brojem kontejnera neophodnih za obavljanje sakupljanja, a potom i vozila koja služe za transport i odlaganje otpada, što je navedeno u Poglavlju 5.1. Preduzeće prikuplja mješoviti komunalni otpad, odložen od strane građana i zaposlenih u komercijalnom i industrijskom sektoru (misli se samo na otpad koji je po svojim karakteristikama sličan komunalnom otpadu).

5.1.3. Ponovna upotreba i reciklaža

Ponovna upotreba je postupak kojim se proizvodi ili dijelovi proizvoda koji nijesu otpad ponovo upotrebljavaju za istu svrhu za koju su izvorno stvoreni.

Reciklaža, s druge strane, predstavlja postupak prerade otpada kojim se iz materijala koji je proglašen otpadom dobijaju proizvodi, materijali ili supstance koje se mogu upotrijebiti u iste ili druge namjene.

Da bi nešto bilo ponovo upotrijebljeno ili reciklirano, neophodno ga je odvojiti na samom početku, tj. kada potencijalno postaje otpad, ili ga naknadno izdvojiti iz mješanog otpada. Ukoliko se izdvajanje određenog materijala iz otpada odvija prije nego se on odloži u mješoviti otpad, takva aktivnost se naziva **primarnom selekcijom ili izdvajanjem na izvoru**, dok se naknadno izdvajanje datog materijala iz miješanog otpada naziva **sekundarna selekcija**.

U prethodnom trogodišnjem periodu u opštini Ulcinj se nije vršila selekcija otpada.

5.1.4. Odlaganje otpada

5.1.4.1 Regionalna sanitarna deponija Možura

Sanitarna deponija „Možura“ se nalazi na brdu Možura u opštini Bar i projektovana je da prima otpad iz opštine Bar, koja ima 42.565 stanovnika, i opštine Ulcinj, sa ukupno 19.829 stanovnika. Zauzima površinu od oko 135 hektara.

Slika xx Prikaz procesa izgradnje deponije Možura

Deponija se sastoji od četiri podijeljene i nezavisne ćelije. Dužina svake ćelije je 305×165 (17.750 m^2) sa projektovanom visinom od 25 m. Ukupno projektovani kapacitet deponije je $1.056.036,21 \text{ m}^3$. Ovaj kapacitet bi trebalo da bude ostvaren u 4 faze. Prva faza ($394.606,70 \text{ m}^3$) bi trebalo da bude dovoljna za period od prvih 10 godina. Na deponiji se, od opreme, nalaze buldožer, kompaktor (Bomag), utovarivač i traktor (60/70 KS).

Od samog početka rada ova deponija vrši prihvatanje komunalnog otpada iz opština Bar, Ulcinj, Budva, Kotor i Tivat, i preduzeća „Hemosan“, ali je povremeno prihvatila otpad i iz opštine Berane.

Količina komunalnog otpada sa teritorije opštine Ulcinj, koja se deponovala na deponiju Možura u toku 2012. i 2013. godine iznosila je 4.444 t, odnosno 8.583. Tokom 2014. godine deponovano je 9595,92 t otpada, a u 2015. godini 10296,75t.

5.1.4.2. Neuređena odlagališta otpada

Na zaleđu Velike plaže i Ade Bojane nalazi se 11 manjih lokacija na kojima se nalazi nelegalno odložen otpad, zapremine od 10 do 100 m^3 (6 lokacija), odnosno od 100 do 1000 m^3 (5 lokacija).

Lokacija 1	5 m^3
Lokacija 2	50 m^3
Lokacija 3	100 m^3
Lokacija 4	35 m^3
Lokacija 5	30 m^3
Lokacija 6	20 m^3
Lokacija 7	180 m^3
Lokacija 8	30 m^3
Lokacija 9	200 m^3
Lokacija 10	100 m^3
Lokacija 11	300 m^3

Pored ovih lokacija, uočene su i sledeće:

1. Gač	20 m ³
2. Slezna	6 m ³
3. Velike Krute	50 m ³
4. Vladimir	5 m ³
5. Put Ostros	10 m ³
6. Šas	10 m ³

Lokacije sa više od 1000 m³

1. Bivše odlagalište otpada Hije“
2. Bivše odlagalište otpada „Bratica“

5.2. OPASNI OTPAD IZ DOMAĆINSTAVA (U Katalogu otpada pod br. 20)

Opasni otpad može biti iz domaćinstava ili opasni otpad iz proizvodnih djelatnosti. Opasan komunalni otpad je otpad nastao kao rezultat aktivnosti u domaćinstvima i institucijama. Proizvođači opasnog komunalnog otpada su: hoteli, škole, poslovne zgrade, državne institucije i domaćinstva. Ova vrsta otpada zahtijeva pravilno upravljanje.

Vrste opasnog komunalnog otpada prema Katalogu otpada

Šifra otpada Vrsta otpada

20 01 13*	Rastvarači
20 01 14*	Kiseline
20 01 15*	Baze
20 01 17*	Fotohemikalije
20 01 19*	Pesticidi
20 01 21*	Fluorescentne cijevi i drugi otpad koji sadrži živu
20 01 23*	Odbačena oprema koja sadrži hlorofluorougļjovodonike
20 01 26*	Ulja i masti drugačiji od onih navedenih u 20 01 25
20 01 27*	Boja, mastila, ljepkovi i smole koje sadrže opasne supstance
20 01 29*	Deterdženti koji sadrže opasne supstance
20 01 31*	Citotoksični i citostatični lijekovi
20 01 33*	Baterije i akumulatori uključeni u 16 06 01, 16 06 02 ili 16 06 03 i nesortirane baterije i akumulatori koji sadrže ove baterije
20 01 35*	Odbačena električna i elektronska oprema drugačija od one navedene u 20 01 21 i 20 01 23 koja sadrži opasne komponente
20 01 37*	Drvo koje sadrži opasne supstance

Iako se dio opasnog otpada iz domaćinstava odlaže sa ostalim komunalnim otpadom u kontejnere, nije vršena procjena količina istog na teritoriji opštine Ulcinj. Kada se reciklažno dvorište sa sortirnicom bude stavilo u funkciju, dio posuda će biti namijenjen za odlaganje upravo opasnog otpada iz domaćinstava.

5.3 OTPADNA AMBALAŽA (U Katalogu otpada pod br. 15 – 01)

Ambalaža predstavlja sve proizvode za pakovanje, čuvanje, rukovanje, isporuku i promociju robe, od sirovina do gotovih proizvoda, od proizvođača do korisnika ili potrošača, bez obzira na prirodu materijala od kojeg su izrađeni. Ambalaža može biti:

- prodajna ili primarna
- zajednička ili sekundarna
- transportna ili tercijarna

Ambalažni materijal je svaki materijal od kojeg se proizvodi ambalaža, kao što su: staklo, plastika, papir, karton, drvo, metal, višeslojni miješani materijali i dr.

Ambalažni otpad se definiše kao ambalaža ili ambalažni materijal koji ostane nakon što se proizvod raspakuje i odvoji od ambalaže, isključujući proizvodne ostatke.

Ambalaža i ambalažni otpad predstavljaju važan dio otpada koji se može reciklirati, zbog čega je neophodno utvrditi količine ove vrste otpada.

Osnovni problemi, koji važe za upravljanje komunalnim otpadom važe i za ambalažu i ambalažni otpad, jer se najveći dio ovog otpada i dalje odlaže na odlagalištima komunalnog otpada.

Nakon stavljanja u funkciju reciklažnog dvorišta sa sortirnicom, komunalna otpadna ambalaža će se predavati u isto ili na mjesta koja su predviđena za sakupljanje ove vrste otpada kod distributera.

5.4. GRAĐEVINSKI OTPAD (U Katalogu otpada pod br. 17)

Građevinski otpad je otpad koji nastaje prilikom izgradnje, održavanja i rušenja građevinskih objekata. On može sadržati *neopasne komponente*, kao što su beton, cigla, pločice, keramika, drvo, staklo, bakar, bronza, mesing, aluminijum, olovo, cink, čelik, gvožđe, kalaj, mješani metal i kablovi koji ne sadrže ulje, katran od uglja i druge opasne supstance, i *opasne komponente*, koje su uglavnom predstavljene svim navedenim neopasnim komponentama koje sadrže ili su kontaminirane nekom od opasnih supstanci.

Ova vrsta otpada se na teritoriji opštine Ulcinj, ali i širom Crne Gore, još uvijek ne tretira na pravi način i njegovo gomilanje na neadekvatno odabranim lokacijama loše utiče na vizuelni izgled predjela, ali ima negativan uticaj i po životnu sredinu.

5.5 PORIJEKLO OTPADA

Najveće količine *čvrstog komunalnog otpada* potiču iz domaćinstava i od turista. U sastav otpada koji vodi iz domaćinstava ulazi i kabasti otpad, ali i dio opasnog otpada (opasni električni i elektronski otpad, ambalaža od sredstava za čišćenje, baterije, termometri sa živom, otpadni lijekovi). *Građevinski otpad* nastaje prilikom izgradnje i rekonstrukcije stambenih i poslovnih objekata, kao i putne infrastrukture. Najveće količine *biorazgradivog otpada* nastaju održavanjem zelenih površina (dvorišta, bašte, parkovi itd. i iz domaćinstava (otpaci od hrane).

5.6 ZAKLJUČNA OCJENA STANJA UPRAVLJANJA OTPADOM U OPŠTINI ULCINJ

Na osnovu svega navedenog može se oceniti da je stanje u oblasti upravljanja otpadom u opštini Ulcinj samo djelimično zadovoljavajuće:

- bilans količina i sastava komunalnog otpada nisu dovoljno precizni, pa postoji problem predviđanja budućih količina, što može izazvati teškoće u planiranju kapaciteta potrebne infrastrukture,
- odlaganje je, za sada, glavna opcija upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom, što nije u skladu sa ciljevima kako Crne Gore, tako i EU,
- nema efikasnih instrumenata za podsticanje smanjivanja nastajanja otpada, kao prioriteta u hijerarhiji upravljanja otpadom,
- nesanitarna odlagališta degradiraju prirodu, a često kontaminiraju zemljište, vodu i vazduh,
- nedovoljno je razvijena svijest i znanje stanovništva o upravljanju otpadom,

Najvažniji razlozi za to su:

- nedostatak sredstava za unapređenje rada komunalnog preduzeća, što direktno utiče na nedovoljan broj posuda, vozila, zastarelost voznog parka i druge mehanizacije i otežava pokrivanje teritorije cijele opštine,
- nedostatak nadzora nad tokovima otpada, sadržajem odloženog otpada i nekontrolisanog odlaganja otpada.
- nerazumijevanje značaja pravilnog tretmana otpada i nedostatak svijesti o zaštiti životne sredine kod građana,
- nepostojanje navike, prakse i infrastrukture za odvojeno sakupljanje otpada.

6. UPRAVLJANJE OTPADOM U NAREDNOM PERIODU

6.1. PROCJENA BUDUĆIH KRETANJA U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM

Na osnovu svih podataka pomenutih u prethodnim poglavljima, ali i definisanih demografskih, ekonomskih i društvenih pravaca razvoja opštine Ulcinj moguće je izvršiti relativnu procjenu količina otpada koje će u narednom periodu nastajati.

Za izradu procjena koje će se navesti u ovom Poglavlju korišće se podaci Državnog plana upravljanja otpadom.

Godina	Projekcija broja stanovnika za opštinu Ulcinj	Projekcija generisanih količina kom. otpada u t/god
2016	20397	12.337
2017	20524	12.583
2018	20651	12.835
2019	20779	13.092
2020	20908	13.353

Procijenjena količina SAKUPLJENOG otpada prema MORFOLOŠKOM SASTAVU po frakcijama (t/god) za period 2016 - 2020. godina, za opštinu Ulcinj

Vrsta reciklabilnih frakcija %	t/2016 god (80%)	t/2017 god (84%)	t/2018god (88%)	t/2019god (90%)	t/2020god (95%)
Organski otpad 32,08	3166,16	3390,76	3623,37	3779,92	4069,46
Papir i karton 13,02	1285,02	1376,17	1470,58	1534,12	1651,63
Staklo 8,51	839,90	899,48	961,18	1002,71	1079,52
Metal I limenke 2,75	271,41	290,66	310,60	324,02	348,84
PET i plastika 2,56	252,66	270,58	289,14	301,63	324,74
Inertni otpad (uključujući građevinski otpad i šut) 3,67	362,21	387,91	414,51	432,42	465,55
Zeleni otpad 17,48	1725,20	1847,58	1974,33	2059,63	2217,39

Kompozitna ambalaža 2,82	278,32	298,06	318,51	332,27	357,72
Tekstil 2,29	226,01	242,04	258,65	269,82	290,49
Opasan otpad 0,62	61,19	65,53	70,02	73,05	78,64
Drvo 5,11	504,33	540,11	577,16	602,10	648,22
Ostalo 9,04	892,21	955,51	1021,04	1065,16	1146,75
UKUPNO	9869,6	10.569,72	11294,8	11782,8	12685,35

Kada je u pitanju dalje upravljanje komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom u opštini Ulcinj i procjena količina otpada koje bi se u određenim fazama javljale kao količine koje na izvjestan način treba tretirati, potrebno je voditi se sljedećim činjenicama i pretpostavkama:

- Crna Gora, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, ima obavezu da u najkraćem mogućem periodu uspostavi sistem upravljanja otpadom kojim će se obezbijediti sakupljanje cjelokupne količine generisanog otpada (100%). Zbog postojećih otežavajućih faktora, ali i činjenice da nivo sakupljanja otpada u Ulcinju trenutno iznosi 80% smatra se da je sakupljanje otpada u procentu od 95% ukupno generisanog otpada najoptimalnije za vremenski period za koji je Plan izrađen. Kada je u pitanju duži vremenski period, sakupljanje u procentu od 100% (ili približno) bi se moglo ostvariti u periodu od 2021. godine, pa nadalje;
- uz ozbiljan pristup organizaciji sakupljanja izdvojenog otpada, edukaciji stanovništva i zaposlenih u komunalnom preduzeću, kao i ozbiljniji pristup komunalne inspekcije, procjena je da će, u periodu važenja ovog Plana, procenat izdvajanja komponenata otpada selekcijom u opštini Ulcinj dostići 40%.

I to:

5% - 2017

15% - 2018

30% - 2019

40% - 2020

Zakonom predviđena obaveza dostizanja nivoa pripreme za ponovnu upotrebu i reciklažu od najmanje 50% ukupne količine sakupljenih komponenata, očekuje se da bude ispunjena najranije 2021. godine kada se očekuje da će reciklažno dvorište sa sortirnicom, ali i cio regionalni sistem upravljanja otpadom na primorju biti izgrađeni i da će sve raditi u punom kapacitetu.

Procjena sakupljenih reciklabilnih frakcija u tonama, za period 2017 – 2020

Godina	Papir i karton	Staklo	Metal i limenke	PET i plastika	Ukupno	Cilj
2017	1376,17	899,48	290,66	270,58	2836,89	(5%) 141,84
2018	1470,58	961,18	310,60	289,14	3031,5	(15%) 454,72
2019	1534,12	1002,71	324,02	301,63	3162,48	(30%) 948,74
2020	1651,63	1079,52	348,84	324,74	3404,73	(40%) 1361,89

Ovaj procenat izdvajanja reciklabilnih frakcija će se obezbijediti:

1. Primarnom selekcijom:

- a) Odvojeno sakupljanje papira, kartona i PETa u institucijama, školama, preduzećima...
- b) Sistemom sakupljanja otpada *od vrata do vrata*
- c) Sakupljanjem otpada određenim danima

2. Sekundarnom selekcijom

- a) Početkom rada reciklažnog dvorišta sa sortirnicom
- izdvajanje građevinskog otpada i otpada od rušenja iz mješovitog komunalnog otpada i njegovo odlaganje na posebno predviđene lokacije ne zahtijeva pretjerano velika ulaganja i veće troškove od sadašnjih, pa je realno očekivati da se procenat separatno odlaganog građevinskog otpada iz komunalnog otpada značajno poveća. Planira se da će se tokom 2017. godine odrediti lokacija za odlaganje građevinskog otpada i otpada od rušenja na teritoriji opštine Ulcinj. Planirano je da se ista odredi na Briskoj gori, i da zauzima površinu od oko 2 ha. Na toj lokaciji se treba planirati i postavljanje drobilice, kako bi se u periodu 2017 – 2020. godina dostigla ponovna upotreba nepasnog građevinskog materijala do 50 %, i to:

15% - 2017

25% - 2018

40% - 2019

50% - 2020

Kako je Državnim planom navedeno da se tokom godine produkuje 150 kg građevinskog otpada po glavi stanovnika (procjena je vršena na osnovu usvojene stope proizvodnje ove vrste otpada od 150 kg po stanovniku, od čega na proizvodnju mineralnog otpada ide 50 kg po stanovniku, a na proizvodnju mješovitog građevinskog otpada i otpada nastalog rušenjem 100 kg po stanovniku (uključujući i opasan otpad)), u narednoj tabeli je pri procjeni količina otpada i zadatih ciljeva za planski period to uzeto u obzir:

Godina	Količina građevinskog otpada u t	Cilj
2017	3078,6	(15%) 461,79 t
2018	3097,65	(25%) 774,41 t
2019	3116,85	(40%) 1246,74 t
2020	3136,2	(50%) 1568,1 t

Način dostizanja ciljeva u oblasti upravljanja građevinskim otpadom naveden je u Poglavlju 6.6 *Upravljanje neopasnim građevinskim otpadom*.

- Kada je riječ o *biološko razgradivom otpadu*, u narednoj tabeli će se unijeti procjene količina za planski period i zadati ciljevi.

Godina	Papir i karton	Organski otpad	Zeleni otpad	Drvo	Tekstil	Ukupno	Cilj (odlaganje na deponiju)
2017	1376,17	3390,76	1847,58	540,11	242,04	7396,66	(70%) 5177,66 t
2018	1470,58	3623,37	1974,33	577,16	258,65	7904,09	(60%) 4742,45 t
2019	1534,12	3779,92	2059,63	602,10	269,82	8245,59	(50%) 4122,79 t
2020	1651,63	4069,46	2217,39	648,22	290,49	8877,19	(40%) 3550,87 t

Dostizanje ciljeva odlaganja biorazgradivog otpada koji su unijeti u tabeli iznad će se postići:

1. Odvojenim sakupljanje papira i kartona, zelenog otpada, drveta, tekstila,
2. Sistemom sakupljanja *od vrata do vrata*,

3. Sakupljanjem otpada određenim danima, sa fokusom na zeleni otpad,
 4. Sakupljanjem i mjerenjem tekstila, koji će se davati u humanitarne svrhe,
 5. Uvođenjem kompostiranja u domaćinstvima.
- nakon izgradnje reciklažnog dvorišta sa sortirnicom, planira se da će u okviru istog, biti predviđeno i dovoženje i privremeno skladištenje i drugih vrsta otpada koje spadaju u posebne tokove otpada, kao što su: automobilske gume, otpad od električnih i elektronskih proizvoda, kabasti otpad, ambalaža od kućne hemije i boja i lakova i dr., zbog čega je neophodno u daljoj razradi rješenja kroz projektno-tehničku dokumentaciju predvidjeti način i kapacitete za njihovo privremeno skladištenje;
 - otpad koji ostane nakon sekundarne separacije, dalje će odlaziti na deponovanje ili termičku obradu, u skladu sa predloženom opcijom upravljanja otpadom (Poglavlje 9). Očekuje se smanjivanje količine otpada koju je potrebno deponovati, tj. odlagati ili termički obraditi, u skladu sa povećanjem efikasnosti primarne i sekundarne selekcije.

6.2. CILJEVI KOJE TREBA OSTVARITI U DOMENU UPRAVLJANJA OTPADOM

Opšti cilj koji treba ostvariti primjenom ovog Plana je uspostavljanje održivog sistema upravljanja čvrstim komunalnim otpadom i neopasnim građevinskim, kao i njegovo konstantno unapređivanje.

Osnovni postulat upravljanja otpadom jeste *potreba za smanjenjem količine otpada* koja se generiše na teritoriji opštine Ulcinj, zatim što efikasnije *sprovedenje primarne selekcije otpada* kao preduslov za postizanje jasno definisanih ciljeva u domenu ponovne upotrebe i reciklaže otpada, a onda i potreba za što je moguće *efikasnijim sistemom sakupljanja i transporta otpada* koji bi nakon toga trebalo da bude tretiran na adekvatan način, a u zavisnosti od vrste otpada i mogućnosti koje sistem upravljanja otpadom u datom slučaju obezbjeđuje.

Prema Zakonom definisanim ciljevima, najmanje 50% ukupne količine prikupljenog otpadnog materijala, kao što su staklo, papir, metal i plastika, treba pripremiti za ponovnu upotrebu i reciklažu do 2020. godine, dok je u istom periodu potrebno pripremiti za ponovnu upotrebu najmanje 70% neopasnog građevinskog otpada. Zakon predviđa obezbjeđivanje uslova u kojima će količina biološko razgradivog komunalnog otpada koji se odlaže na deponiju dostići nivo od 35% od ukupne mase biološko razgradivog otpada proizvedenog u 2010. godini.

U opštini Ulcinj se planira da će, u periodu važenja ovog Plana, procenat izdvajanja komponenata otpada, kao što su staklo, papir, metal i plastika, selekcijom dostići 40%, dok će se 50% generisanog građevinskog otpada ponovo upotrebiti.

Prema procjenama ovog Plana, planira se da će se u 2020. godini odlagati 40 % od sakupljenog biološko razgradivog otpada u toj godini (3550,87 t).

Stoga, neophodno je uspostaviti uspješan sistem reciklaže kroz prikupljanje, razvrstavanje, obradu i ponovnu upotrebu reciklabilnih materijala, kao i trajni sistem sprječavanja nastajanja otpada. Neophodno je uspostaviti adekvatan sistem kojim bi se ostvarili predviđeni ciljevi u predviđenom roku.

Takav sistem upravljanja će se uspostaviti realizacijom definisanih ciljeva (osnovnih i specifičnih).

Osnovni ciljevi u domenu selekcije otpada, ponovne upotrebe i reciklaže, mogu se svrstati u sljedeće:

1. Smanjenje količina komunalnog i neopasnog građevinskog otpada koji nastaje i koji je potrebno odložiti na deponiju/odlagalište. Očekuje se da će se 2020. godine odlagati 25% manje otpada na deponiju, nego 2015. godine;
2. Izdvajanje 40% reciklabilnih materijala u 2020. godini, u odnosu na količinu sakupljenog otpada u 2015;
3. Otvaranje novih radnih mjesta, u sklopu izgrađenog reciklažnog dvorišta sa sortirnicom;
4. Zaštita životne sredine i zdravlja ljudi kao rezultat ostvarenja prethodno navedenih ciljeva.

Specifični ciljevi u domenu selekcije otpada, ponovne upotrebe i reciklaže su:

1. Sprovođenje zakonskih propisa i mjera;
2. Jačanje administrativnih kapaciteta relevantnih institucija i organa;
3. Uvođenje sistema obaveznog evidentiranja vrsta i količina sakupljenog otpada, kao i izvještavanja;
4. Uvođenje novih, racionalnijih i objektivnijih ekonomskih instrumenata (naknade i kazne);
5. Pojačan rad komunalne inspekcije;
6. Projektovanje i izgradnja reciklažnog dvorišta sa sortirnicom;
7. Proširenje sistema sakupljanja otpada na cjelokupnu teritoriju opštine Ulcinj;
8. Uvođenje sistema sakupljanja reciklabilnih materijala;
9. Povećanje količine recikliranog i iskorišćenog otpada;
10. Postavljanje neophodnog komunalnog mobilijara za odvojeno sakupljanje i sortiranje ambalažnog otpada;
11. Uspostavljanje sistema upravljanja građevinskim otpadom;
12. Uspostavljanje sistema upravljanja biološko razgradivog otpada;
13. Sprječavanje nelegalnog načina odlaganja otpada, sanacija i remedijacija neuređenih odlagališta;
14. Podizanje svijesti javnosti o značaju pravilnog postupanja s otpadom i uključivanje javnosti u proces donošenja odluka.

Komunalni otpad

Osnov dobrog upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom na lokalnom nivou jeste smanjenje količina otpada na izvoru i primarna selekcija. Te principe treba približiti stanovništvu, uz konstantno jačanje javne svijesti o neophodnosti takvog djelovanja i svim koristima koje oni donose.

Za period obuhvata planiranja, 2016-2020. godina, ovim Planom su predviđene sljedeće aktivnosti:

1. Uspostavljanje sistema primarne selekcije na principu dvije kante – suva i mokra komponenta;
2. Uspostavljanje sistema primarne selekcije na principu četiri kante za suve komponente reciklabilnog materijala, u užoj gradskoj zoni i pored škola i ustanova;
3. Uspostavljanje sakupljačke mreže na seoskom području, kao uslov postizanja cilja uspostavljanja sakupljačke mreže na cjelokupnoj teritoriji opštine Ulcinj;
4. Izgradnja reciklažnog dvorišta sa sortirnicom;
5. Nabavka nedostajuće opreme za sakupljanje reciklabilnih materijala (kante i kontejneri, vozila i dr.);
6. Opremanje velikih generatora ambalaže (megamarketi, hoteli i dr. ugostiteljski objekti, administrativni objekti, škole, groblja i dr.) opremom za sakupljanje većeg kapaciteta (kontejneri od 7 m ³ , pres kontejneri i sl.);
7. Uspostavljanje saradnje sa operaterima sistema i ostvarivanje bliže saradnje sa reciklerima;
8. Inteziviranje aktivnosti u domenu jačanja javne svijesti – organizovanje kampanja i tribina, informisanje građana preko medija, organizovanje akcija sakupljanja pojedinih vrsta otpada, eko kampova, različitih kampanja;
9. Pojačan rad komunalne inspekcije;
10. Smanjenje količine otpada koji se odlaže na deponiju.

6.3. UPRAVLJANJE KOMUNALNIM OTPADOM

Sakupljanje komunalnog otpada je shodno Zakonu obaveza jedinica lokalne samouprave. U svim opštinama Crne Gore, pa i u opštini Ulcinj, ova aktivnost je povjerena komunalnom preduzeću.

U Poglavlju 5. je dat detaljan opis prakse koja se u pogledu sakupljanja otpada primjenjuje, kao i pregleda opreme kojom raspolaže komunalno preduzeće.

Zakon (2011) je predvidio uspostavljanje sistema separatnog sakupljanja otpada, najkasnije do 2015. godine, koji u Ulcinju nije uspostavljen u prethodnom periodu.

Sakupljanje komunalnog otpada, za period važenja ovog Plana, od 2016. – 2020. godine podrazumijeva:

1. **sakupljanje miješanog komunalnog otpada** odloženog od strane građana i od proizvođača koji ne podliježu obavezi donošenja plana upravljanja otpadom,
2. **sakupljanje separatno prikupljenih primarno razdvojenih komponenata otpada**;
3. **edukaciju građana** po pitanju primarne i sekundarne selekcije, kao osnovne mjere u cilju sprječavanja nastajanja ili smanjenja količina komunalnog otpada i negativnih uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Budući da je dosadašnja praksa pokazala da je sakupljanje otpada po principu primarne selekcije u više kanti, za PET, staklo, papir, metal i ostali otpad, teško primjenjivo i da se kao krajnji rezultat dobija uglavnom samo mješani otpad u svakoj od njih, predviđa se uvođenje novog sistema **tzv. sistema dvije kante za separatno sakupljanje suve i mokre frakcije**.

Ovaj sistem podrazumijeva sprovođenje primarne selekcije, tj. razdvajanja otpada na mjestu njegovog nastanka, u dvije posude:

- **suva** - zajedničko odvajanje primarno selektovanih materijala kao što su papir, karton, plastika, staklo, guma, metal, tekstil i slično,
- **mokra** - odvajanje ostalog otpada koji je po svom sastavu uglavnom mokar zbog prisustva ostataka od hrane, materijala organskog porekla, baštenskog otpada, proizvoda za higijenu i slično.

Otpad iz suve posude će se nakon sakupljanja transportovati u reciklažno dvorište sa sortirnicom, gdje će se izvršiti dodatna separacija tako sakupljenih reciklabilnih materijala. Tako razvrstan materijal ima svoju tržišnu vrijednost i može biti prodat usljed čega bi preduzeće koje se bavi upravljanjem otpada ostvarilo određenu dobit.

Izdvojena suva frakcija bi mogla da se odlaže i u za to određene kese koje bi zatim bile predate u reciklažno dvorište. Program podjele i prikupljanja kesa za sakupljanje reciklabilnih materijala bi trebalo da bude kreiran od strane komunalnog preduzeća.

Mokra frakcija će biti transportovana u reciklažno dvorište, ili na postrojenje za kompostiranje, deponiju ili termičku obradu, u zavisnosti od kvaliteta i mogućnosti da dodatno bude razvrstan, ali i odabrane opcije za upravljanje otpadom (Poglavlje 9).

Kante/kontejneri će biti određeni i obilježeni i dalje sakupljanje i transport razvrstanog otpada će se odvijati posebno, tj. bez miješanja, definisanjem lokacija i broja kontejnera, kao i konstantnim unapređivanjem uspostavljenе šeme postavljenih kontejnera u skladu sa potrebama opštine. Komunalno preduzeće će isplanirati rute kamiona i broj odlazaka kamiona po otpad u toku dana i nedjelje, što može učiniti ovaj sistem održivijim i uspješnijim.

U užoj gradskoj zoni, gdje je kolektivno stanovanje, kao i pored škola i ustanova, predviđa se **postavljanje četiri posude za PET, staklo, papir, metal**, na lokacijama na kojima je to moguće, gdje će se, uz dobru edukativnu kampanju, raditi na uspostavljanju sistema primarne selekcije svog otpada.

Takođe, neophodno je razmotriti uvođenje određenih vrsta nagrada za stanovnike koji uredno dopremaju sakupljen primarno selektovani otpad u reciklažno dvorište, u vidu ostvarivanja određenog popusta prilikom plaćanja mjesečnog računa za komunalnu uslugu.

U narednom periodu će se *izvršiti integracija seoskih područja u sistem sakupljanja komunalnog otpada*. To podrazumijeva povećanje broja kontejnera, vozila, a moguće, i zaposlenih u komunalnom preduzeću. Kako bi se sakupljanje otpada iz seoskih područja vršilo znatno rijeđe nego iz gradskih (jedan do četiri puta u mjesec dana), kako zbog cijene transporta, tako i zbog sporijeg generisanja otpada u tim područjima, usljed malog broja stanovnika, potrebno je razmotriti povećanje broja kontejnera veće zapremine i planski ih rasporediti po selima.

Komunalno preduzeće će obezbijediti *mogućnost sakupljanja komunalnog otpada koji se ne treba/može odlagati u kontejnere za komunalni otpad (npr. kabasti otpad i ostalo)*. Planira se kampanjsko odvoženje ovakvog otpada, nekoliko puta godišnje ili na poziv, uz prethodno obavještanje građana i proizvođača otpada koji ne podliježu obavezi donošenja plana upravljanja otpadom, kako će i kada akcija biti organizovana. Planira se i uspostavljanje službe "po pozivu", odnosno iznajmljivanje kontejnera od 5 m³ od strane komunalnog preduzeća, uz primjerenu ekonomsku naknadu za sakupljanje građevinskog šuta ili otpad od čišćenja i uređenja zelenih površina i sl.

Indikator: *stepen pokrivenosti uslugom sakupljanja (po MONSTAT metodologiji), broj domaćinstava koja su prihvatila sistem odvojenog sakupljanja u djelovima opštine sa individualnim stanovanjem, broj organizovanih punktova za odvojeno sakupljanje komunalnog otpada, količina odvojeno sakupljenog komunalnog otpada primarnom selekcijom ili naknadno izdvojenog sekundarnom selekcijom, broj i kvalitet postavljene opreme za sakupljanje i transport otpada, izgrađena i opremljena lokalna infrastruktura, naplata usluga i prodaja sekundarnih sirovina.*

6.4. SAKUPLJANJE KOMERCIJALNOG OTPADA I OTPADNE AMBALAŽE

Sakupljanje komercijalnog otpada

Komercijalni otpad se sastoji uglavnom od kancelarijskih materijala: papira, kartona, plastike, toner kasete i ketridža, kao i rasvjetnih tijela (sijalice, fluor cijevi). Zakon propisuje da se ovaj segment otpada mora sakupljati i predavati na reciklažu.

Ne postoje tačni podaci o količinama generisanja komercijalnog otpada u opštini Ulcinj, a procijenjivanje je otežano činjenicom da se ova vrsta otpada još uvijek miješa i tretira sa ostalim vrstama komunalnog otpada.

U cilju uspostavljanja efikasnog sistema planira se:

1. *postavljanje namjenskih posuda* u kancelarijama poslovnih objekata za sakupljanje ove vrste otpada,

2. **pražnjenje posuda u namjenski kontejner** zapremine 5-7 m³ ili periodično od strane ovlaštenog sakupljača. Iza velikih trgovinskih i turističkih objekata predlaže se postavljanje pres kontejnera zapremine 20 m³.
3. **Podizanje nivoa svijesti** o potrebi propisnog sakupljanja, skladištenja i predaje ovlaštenom operateru, posebno uključivanjem generatora otpada u organizovane akcije, s obzirom na komercijalnu prirodu pojedinih vrsta komercijalnog otpada.

Upravljanje otpadom ambalažom

Prema Zakonu, otpadna ambalaža se sakuplja odvojeno od drugih vrsta otpada pri čemu se uspostavlja produžena odgovornost proizvođača, ali i krajnih korisnika.

Predviđeno je da se **komercijalna otpadna ambalaža** predaje privrednim društvima ili preduzetnicima koji obavljaju djelatnost sakupljanja i/ili zbrinjavanja ove vrste otpada ili da se predaje na mjesta koja su predviđena za ovu vrstu otpada u okviru odvojenog sakupljanja komunalnog otpada (reciklažno dvorište sa sortirnicom).

Stoga, sakupljanje ambalažnog otpada u Ulcinju će se organizovati na sledeći način:

1. **sakupljanjem u specijalnim kontejnerima** u okviru reciklažnog dvorišta sa sortirnicom, od strane građana;
2. **sakupljanjem putem postavljanja namjenskih kontejnera** kod velikih generatora ove vrste otpada pored trgovina, ugostiteljskih objekata i hotela.

6.5. UPRAVLJANJE BIOLOŠKO RAZGRADIVIM OTPADOM

Veliki dio ukupne količine komunalnog otpada u Ulcinju je biološki razgradiv. Najveći dio tog otpada potiče sa parkovskih (suve grane, šibljice, trava, drveće) i poljoprivrednih površina. Međutim, kako je biorazgradivi otpad značajna primjesa i u sklopu drugih kategorija otpada, jasno je da je realna količina generisanja ove vrste otpada vjerovatno veća. Takođe, ukupnoj količini biološko razgradivog otpada se mogu dodati i količine biološko razgradivog otpada generisanog u privredi.

Zbog toga je značajno izdvajanje ove vrste otpada, posebno u smislu smanjenja opterećenja deponije, odnosno produžetka njenog eksploatacionog vijeka. Tretman ove vrste otpada važan je zbog smanjenja doprinosa efekta "staklene bašte" i njegovog uticaja na životnu sredinu. Biološkom obradom se mogu dobiti vredni produkti kao što su biogas i kompost koji imaju svoju tržišnu vrijednost.

Prema procjenama ovog Plana, planira se da će se u 2020. godini odlagati 40 % od sakupljenog biološko razgradivog otpada u toj godini (3550,87 t).

Za uspješno upravljanje biološki razgradivim otpadom, neophodna je organizacija sistema upravljanja biorazgradivim otpadom, jer bi trebalo iskoristiti potencijal koji ova vrsta otpada nosi u sebi. Odvojeno sakupljanje biološki razgradivog otpadnog materijala je izuzetno bitno budući da se želi izbjeći njegova kontaminacija posebno česticama stakla, metala, plastike, koje bi trebalo da kao rezultat obezbjedi kompost koji dalje ulazi u lanac ishrane.

Ovaj otpad će se odvojeno sakupljati kroz:

1. *sistem dve ili četiri kante u gradskoj zoni*, pri čemu će jedna kanta biti za mokru komponentu
2. *organizovano postavljanje velikih kontejnera* na lokacijama u gradu i selima u sezoni kada je količina biootpada najveća (proljeće, jesen)
3. *nabavku i postavljanje malih kompostera* po seoskim domaćinstvima.
4. *edukaciju stanovništva ruralnih predjela*, gdje su količine organskog otpada i biomase značajan potencijal i neiskorišćeni resurs.

6.6 UPRAVLJANJE NEOPASNIM GRAĐEVINSKIM OTPADOM

Neopasni građevinski otpad se na teritoriji opštine Ulcinj još uvijek ne tretira na pravi način i njegovo gomilanje na neadekvatno odabranim lokacijama loše utiče na vizuelni izgled predjela, a ima i negativan uticaj na životnu sredinu.

Zakon o upravljanju otpadom, kao i odredbe Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata u cjelosti propisuju način upravljanja neopasnim građevinskim i otpadom od rušenja. Detaljniji zahtjevi u tom pogledu, dati su u Pravilniku o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada („Službeni list Crne Gore“, broj 50/12).

Ovim Planom se predviđa:

1. *Osnivanje privremenog skladišta* neopasnog građevinskog otpada za opštinu Ulcinj, na kom će se instalirati postrojenje za njegovu preradu (drobilica) u cilju ponovne upotrebe istog. Definisana lokacija za to jeste Briska gora (površina 2 ha)
2. *Postavljanje velikih kontejnera* na određene lokacije u gradu, za dio ovog otpada koji će odlagati građani.

Indikator: *Količina sakupljenog neopasnog građevinskog otpada u odnosu na proizvedenu količinu.*

6.7 SANACIJA NEUREĐENIH ODLAGALIŠTA

Na teritoriji opštine Ulcinj je identifikovano 17 lokacija na kojima se nelegalno odlaže otpad i dva bivša gradska odlagališta otpada (Bratice i Hije). Budući da Plan podrazumijeva uspostavljanje savremenog sistema upravljanja otpadom, biće neophodno riješiti sve postojeće probleme vezane za takve lokacije. To znači da će biti neophodno izvršiti sanaciju ili uklanjanje svih takvih deponija, na jedan od mogućih načina:

- *izmeštanje deponija* - ukoliko se radi o malim deponijama i ukoliko se one nalaze u blizini neke sanitarne deponije;
- *delimična sanacija deponija* - podrazumijeva izolovanje gornjih slojeva deponije u slučajevima kada je nivo podzemnih voda nizak;
- *potpuna sanacija deponije* – podrazumijeva kompletno izolovanje i gornjih i donjih slojeva deponije u slučajevima kada je nivo podzemnih voda visok.

Indikator: *Broj očišćenih neuređenih odlagališta, sa količinom do 100 m³, od 100 m³ do 1000 m³, i preko 1000 m³.*

7. MOGUĆNOST SARADNJE IZMEĐU DVIJE ILI VIŠE JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Zajednička saradnja lokalnih samouprava omogućava brže i efektivnije rješavanje problema upravljanje otpadom. Zakon o upravljanju otpadom je pojam regionalizacije, tj saradnje više opština jednog regiona, prepoznao kao važan i bitan postulat pravilnog upravljanja.

Regionalno upravljanje otpadom podrazumijeva, osim izgradnje regionalne deponije i reciklažnog centra za upravljanje otpadom, izgradnju i opremanje sabirno-pretovarnih, tj. transfer stanica, kao najracionalniji vid postupanja sa otpadom. Sistem podrazumijeva uspostavljanje i unaprjeđenje mjera za postupanje sa otpadom u urbanim i ruralnim sredinama i kod privrednih subjekata, koji su, po Zakonu o upravljanju otpadom, obavezni da vrše razvrstavanje otpada po vrstama. Ovakvo djelovanje zahtijeva institucionalne, organizacione i kadrovske promjene, ali kao krajnji rezultat doprinosi eliminisanju loše prakse i opštem povećanju kvaliteta življenja stanovništva u datom regionu.

Način i model regionalnog organizovanja, kao i odabrana koncepcija sakupljanja i obrade otpada mogu biti različiti, kao i mogućnost povjeravanja poslova regionalnom preduzeću ili strateškom partneru. U svakom slučaju, ispravno postupanje sa otpadom omogućuje preduzećima dobijanje odgovarajućih standarda za svoje proizvode i usluge i učiniće ih konkurentnijim na domaćem i stranom tržištu (ISO standard).

U cilju uspostavljanja regionalne saradnje, Opština Ulcinj i Opština Bar su formirale zajedničko preduzeće, koje upravlja deponijom „Možura“ u Baru.

8. UKLJUČIVANJE JAVNOSTI

Uključivanje javnosti u procese odlučivanja o pitanjima koja su značajna za životnu sredinu, a posebno kada je riječ o upravljanju otpadom, predstavlja zakonsku obavezu jedinica lokalne samouprave, kao i organa regionalnog organizovanja.

Obuka zaposlenih

Uspješna implementacija Lokalnog plana nije moguća bez dobrih kapaciteta organa koji ga sprovode, ali i podrške javnosti.

U Državnom planu upravljanja otpadom se navodi da većina lokalnih samouprava, komunalnih preduzeća, ali i nevladinih organizacija nemaju kadar obučen za komunikaciju sa javnostima, niti su osobe koje su uključene u izradu Plana prošle odgovarajuće obuke o komunikaciji.

Nedostatak stručno obrazovanih kadrova sa specifičnim znanjima i vještinama, preopterećenost svakodnevnim poslovima, često odsustvo motivisanosti lokalne administracije da se ozbiljnije pozabave određenim pitanjima, usporavaju proces razvijanja javne svijesti o upravljanju otpadom.

Zato je potrebno izgraditi kvalitetnu saradnju lokalnih samouprava sa lokalnim medijima, privrednim sektorom i nevladinim organizacijama.

Iz tog razloga je neophodno podizanje znanja i vještina u lokalnoj samoupravi o upotrebi modela komunikacije u procesu razvijanja svijesti o upravljanju otpadom na lokalnom nivou.

Podizanje svijesti javnosti

Nesistematično i neadekvatno postupanje sa otpadom predstavlja jedan od najvećih problema u oblasti zaštite životne sredine, a posljedica je neizgrađenog stava društva prema otpadu, nerazumijevanja zašto je bitno upravljati otpadom i neshvatanja pozitivnih efekata ovog procesa.

Kako bi se problemi u ovoj oblasti riješili, neophodno je da se radi na podizanju nivoa javne svijesti građana, kao jednih od generatora otpada, zatim na uključivanju građana i drugih aktera u selekciju i prikupljanje otpada, sa ciljem da se izbjegnu otpori i tako omogući realizacija ciljeva postavljenih u ovom Planu. U tom cilju važno je saradivati sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, sa kojim bi se mogli realizovati različiti projekti edukativnog karaktera, na temu primarne selekcije otpada i značaja kompostiranja.

Uključivanje javnosti podrazumijeva:

1. **Obuku zaposlenih** u lokalnoj samoupravi i komunalnom preduzeću o značaju modela komunikacije sa javnostima;
2. **Realizaciju kampanja** u cilju podizanja nivoa ekološke svijesti građana
 - a) Saradnjom sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma
 - b) Saradnjom sa osnovnim i srednjim školama
 - c) Saradnju sa nevladinim sektorom
 - d) Saradnju sa medijima

Indikator: Broj obuhaćenih građana u sprovedenim kampanjama, broj organizovanih akcija/kampanja.

9 PREDLOG OPCIJA ZA USPOSTAVLJANJE SISTEMA UPRAVLJANJA OTPADOM

Na osnovu detaljne analize cjelokupnog stanja u oblasti upravljanja otpadom u Crnoj Gori, urađjen je Državni plan upravljanja otpadom za period 2015-2020 godina, u kojem su predložene tri (3) moguće opcije upravljanja u ovoj oblasti.

Od ukupno tri predložene opcije, prve dvije se tiču predloga formiranja različito definisanih regiona u okviru sistema regionalnog upravljanja, dok se posljednja opcija odnosi na jedinstveni centralizovani sistem upravljanja otpadom.

Analizom raspoloživih podataka o stanju u upravljanju otpadom u Crnoj Gori i generisanim količinama, kao i podataka o međusobnoj udaljenosti opština i kategorijama postojećih i budućih puteva koji ih spajaju, došlo se do dvije potencijalne opcije za formiranje regionalnog sistema.

1. U okviru potencijalnog regionalnog sistema upravljanja otpadom, predložene su sljedeće opcije:

Opcija 1: Formiranje pet (5) regionalnih centara za upravljanje otpadom

- Region Centar 1 – obuhvata Podgoricu, Cetinje i Danilovgrad;
- Region Centar 2 – obuhvata Nikšić, Plužine i Šavnik;
- Region Sever – obuhvata Bijelo Polje, Mojkovac, Kolašin, Pljevlja, Žabljak, Berane, Rožaje, Plav i Andrijevicu;
- Region Primorje 1 – obuhvata Bar i **Ulcinj**;
- Region Primorje 2 – obuhvata Herceg Novi, Kotor, Tivat i Budvu

Opcija 2: Formiranje tri (3) regionalna centra za upravljanje otpadom

- Region Centar – obuhvata Podgoricu, Cetinje, Danilovgrad, Nikšić, Plužine i Šavnik;
- Region Sever – obuhvata Bijelo Polje, Mojkovac, Kolašin, Pljevlja, Žabljak, Berane, Rožaje, Plav i Andrijevicu;
- Region Primorje – obuhvata Bar, **Ulcinj**, Herceg Novi, Kotor, Tivat i Budvu.

2. U okviru potencijalnog centralizovanog sistema upravljanja otpadom, predložena je sledeća opcija:

Opcija 3: Formiranje jedinstvenog regiona (1) za upravljanje otpadom

- Jedinstveni region – obuhvata otpad iz svih opština, a centar regiona bi bio stacioniran u Nikšiću.

Svaka od predloženih opcija i analiza zahteva detaljnu studiju izvodljivosti kao sljedeći korak organizovanja sistema.

OPCIJA 1: Formiranje pet (5) regionalnih centara za upravljanje otpadom

Centri pet regiona bi bili pozicionirani u Podgorici, Nikšiću, Bijelom Polju, Baru i Herceg Novom.

Za opštinu Ulcinj je interesantan region:

Region Primorje 1 – obuhvata Bar i Ulcinj;

Predviđa se da centar regiona bude pozicioniran u Baru. Regionalno preduzeće za upravljanje otpadom u okviru ovog regiona je već formirano i ono će i nadalje bilo zaduženo za upravljanje otpadom u okviru ovog regiona, što podrazumijeva i upravljanje cjelokupnom postojećom i/ili izgrađenom infrastrukturom neophodnom za održivo upravljanje otpadom, kao i regionalnim centrom koji bi se dodatno izgradio na lokaciji Možura, u opštini Bar.

Regionalni centar u Baru bi trebalo da sadrži MRF postrojenje, koje će sadržati liniju za sekundarnu selekciju korisnih komponentata mješovitog otpada sakupljenog u Baru i Ulcinju, presu za kompresovanje (baliranje) sekundarnih sirovina, privremeno skladište za izdvojene i balirane sekundarne sirovine, dio za privremeno skladištenje doveženih i izdvojenih posebnih vrsta otpada i, već izgrađenu, sanitarnu deponiju za odlaganje preostalog komunalnog otpada i otpada doveženog iz preostalih opština regiona.

Regionalna deponija za odlaganje otpada je već izgrađena na lokaciji Možura, na teritoriji opštine Bar. Iako je projektovana za potrebe Bara i Ulcinja, na njoj se povremeno odlagao/odlaže i otpad sa teritorije opština Kotor, Tivat, Budva i Berane. Deponija zadovoljava potrebe deponovanja većih količine otpada nego što su količine koje se dopremaju iz Bara i Ulcinja, posebno imajući u vidu da će se razviti sistem primarne selekcije i da će opštine koje sada odlažu otpad na Možuri, odlagati na deponije u okviru regiona kojima pripadaju.

U okviru kompleksa gdje se nalazi sanitarna deponija u Baru, predviđa se izgradnja postrojenja za kompostiranje, anaerobnu digestiju ili mehaničko-biološki obradu. Na ovom postrojenju se predviđa, prije svega, obrada zelenog otpada, ali i obrada dijela frakcije organskog otpada iz mješovitog komunalnog otpada. Do trenutka izgradnje navedenog postrojenja, predviđa se određivanje lokacije za odvojeno odlaganje zelenog otpada na teritoriji svake od jedinica lokalne samouprave ovog regiona. Za određeni broj domaćinstava koja se nalaze na udaljenijim lokacijama, predviđa se nabavka manjih kompostera za domaćinstva.

U okviru ovog regiona nije predviđena izgradnja transfer stanica.

U svim opštinama regiona Primorje 1 neophodno je odrediti lokacije za odvojeno sakupljanje i obradu građevinskog otpada, u što je moguće skorijem vremenskom periodu. U okviru regionalnog centra u Baru, predviđa se instaliranje drobilice kojom bi se vršilo usitnjavanje donijetog građevinskog otpada, kako bi se ova vrsta otpada pripremila za ponovnu upotrebu, a na prvom mjestu kao inertni materijal za prekrivanje odloženog komunalnog otpada. Ova aktivnost se može obavljati i u dogovoru sa nekim drugim pravnim licem koje posjeduje drobilicu, a može se odvijati u svim opštinama posebno, ukoliko takvi uslovi postoje, budući da je moguće ostvariti značajne dobiti, ali i da je Zakonom o upravljanju otpadom predviđena obaveza reciklaže ove vrste otpada.

Na teritoriji opštine Ulcinj se predviđa formiranje reciklažnog dvorišta sa sortirnicom.

OPCIJA 2: Formiranje tri (3) regionalna centra za upravljanje otpadom

Opcija 2 predviđa tri regiona, a za opštinu Ulcinj je interesantan region Primorje.

Primorje (Bar, Ulcinj, Budva, Kotor, Herceg Novi, Tivat)

Predviđa se da centar regiona bude pozicioniran u Baru. Upravljanjem otpadom bi se bavilo već formirano regionalno preduzeće, uz neophodno ponovno definisanje međuopštinskih sporazuma. Regionalni centar u Baru bi trebalo da sadrži MRF postrojenje koji će sadržati liniju za sekundarnu selekciju korisnih komponenti mešovitog otpada sakupljenog u Baru, Ulcinju i Budvi, presu za kompresovanje (baliranje) sekundarnih sirovina, privremeno skladište za izdvojene i balirane sekundarne sirovine, dio za privremeno skladištenje doveženih i izdvojenih posebnih vrsta otpada i, već izgrađenu, sanitarnu deponiju za odlaganje preostalog mješovitog komunalnog otpada i otpada doveženog iz preostalih opština regiona.

MRF postrojenje u Baru nije izgrađeno ali je njegova izgradnja već planirana. Pored ovog planiranog MRF postrojenja, u funkciji su dva već izgrađena MRF postrojenja u Kotoru i Herceg Novom. MRF postrojenje u Herceg Novom mora da počne da ostvaruje pun učinak kako bi se količine otpada koje je potrebno prevesti do Bara što više smanjile. Planirana je izgradnja jedne transfer stanice na teritoriji opštine Herceg Novi.

Regionalna deponija za odlaganje otpada je već izgrađena na lokaciji Možura na teritoriji opštine Bar, s tim što je projektovanje kapaciteta deponije vršeno za potrebe Bara i Ulcinja. Ipak, deponija realno zadovoljava potrebe deponovanja veće količine otpada nego što su količine koje se dopremaju iz ove dvije opštine, a na njoj se povremeno odlagao/odlaže i otpad sa teritorije opština Kotor, Tivat, Budva i Berane. Neophodno je ozbiljno razmotriti realne mogućnosti ove deponije da primi cjelokupnu količinu otpada generisanog na teritorijama opština ovog potencijalnog regiona.

U okviru kompleksa sanitarne deponije u Baru, predviđa se izgradnja postrojenja za kompostiranje. Na ovom postrojenju se predviđa, prije svega, obrada zelenog otpada, ali i obrada dijela frakcije organskog otpada iz mješovitog komunalnog otpada. Pored postrojenja u Baru, neophodno je razmotriti isplativost izgradnje postrojenja za kompostiranje i na teritoriji opština Herceg Novi, dok je izgradnja postrojenja za kompostiranje na teritoriji opštine Kotor završena. Do trenutka izgradnje postrojenja za kompostiranje, predviđa se određivanje lokacije za odvojeno odlaganje zelenog otpada na teritoriji svake od jedinica lokalne samouprave ovog regiona.

Za određeni broj domaćinstava koja se nalaze na udaljenijim lokacijama, predviđa se nabavka manjih kompostera za domaćinstva.

U svim opštinama regiona Primorje, neophodno je odrediti lokacije za odvojeno i kontrolisano odlaganje građevinskog otpada, u što je moguće skorijem vremenskom periodu. U okviru regionalnog centra u Bar, predviđa se instaliranje drobilice kojom bi se vršilo usitnjavanje donijetog građevinskog otpada, kako bi se ova vrsta otpada pripremila za ponovnu upotrebu, a na prvom mjestu kao inertni materijal za prekrivanje odloženog komunalnog otpada. Ova aktivnost se može obavljati i u dogovoru sa nekim drugim pravnim licem koje posjeduje drobilicu, a može se odvijati u svim opštinama posebno, ukoliko takvi uslovi postoje, budući da je moguće ostvariti značajne dobiti, ali i da je Zakonom o upravljanju otpadom predviđena obaveza reciklaže ove vrste otpada.

Predviđa se formiranje reciklažnih dvorišta u svim opštinama regiona, s tim da se predviđa da reciklažno dvorište bude u okviru MRF postrojenja, ukoliko se oni gradi i nakon što izgradnja bude završena.

Na teritoriji opštine Ulcinj se predviđa formiranje reciklažnog dvorišta sa sortirnicom.

I u slučaju Opcije 3 u Ulcinju je planirana izgradnja reciklažnog dvorišta sa sortirnicom.

RECIKLAŽNO DVORIŠTE SA SORTIRNOM LINIJOM

U gradovima koji imaju broj stanovnika između 20.000-50.000, kao i specifične potrebe zbog udaljenosti od druge infrastrukture za upravljanje otpadom, posebnih uslova transporta ili velikog priliva turista, kada se količina otpada povećava usljed akumulacije ili prevelike potrošnje potrebno je instalirati jednostavnu liniju za sortiranje ambalažnog otpada.

Praksa u EU i okolnim zemljama je pokazala da su ove instalacije apsolutno održive i rentabilne, a pored toga što omogućavaju dobijanje veće količine izdvojenog reciklabilnog materijala nego u primarnoj separaciji, podižu stepen smanjenja količina otpada (zapreminski i težinski) koji ide na regionalnu deponiju ili drugi vid obrade. Ovo za posljedicu ima smanjen broj tura komunalnih vozila, a samim tim i uštedu goriva, duži vijek trajanja vozila i, konačno, karbonski otisak koji je drastično manji nego kada se otpad transportuje bez prethodne separacije.

Reciklažno dvorište ovog tipa se sastoji od dvije tehničko-tehnološke cjeline:

- prijem, separacija i obrada komunalnog otpada;
- privremeno skladištenje sortiranih materijala (sekundarnih sirovina).

Prva tehničko-tehnološka cjelina se organizuje kroz rad dvije tehnološke linije:

- linije za separaciju ambalažnog otpada;
- linije za presovanje separisanog otpada.

Druga tehničko-tehnološke cjelina se postavlja kao spoljni skladišni prostor.

Hala za separaciju i baliranje

Hala za separaciju i baliranje otpada je osnovni objekat na lokaciji centra. Hala je fizički spojena sa aneksom za istovar. Unutrašnjost hale može biti podjeljena na službeni i radni prostor. Službenom prostor može da sadrži kancelarijski prostor, garderobu za radnike i sanitarni čvor. U radnom prostoru su smještene tehnološke linije i oprema.

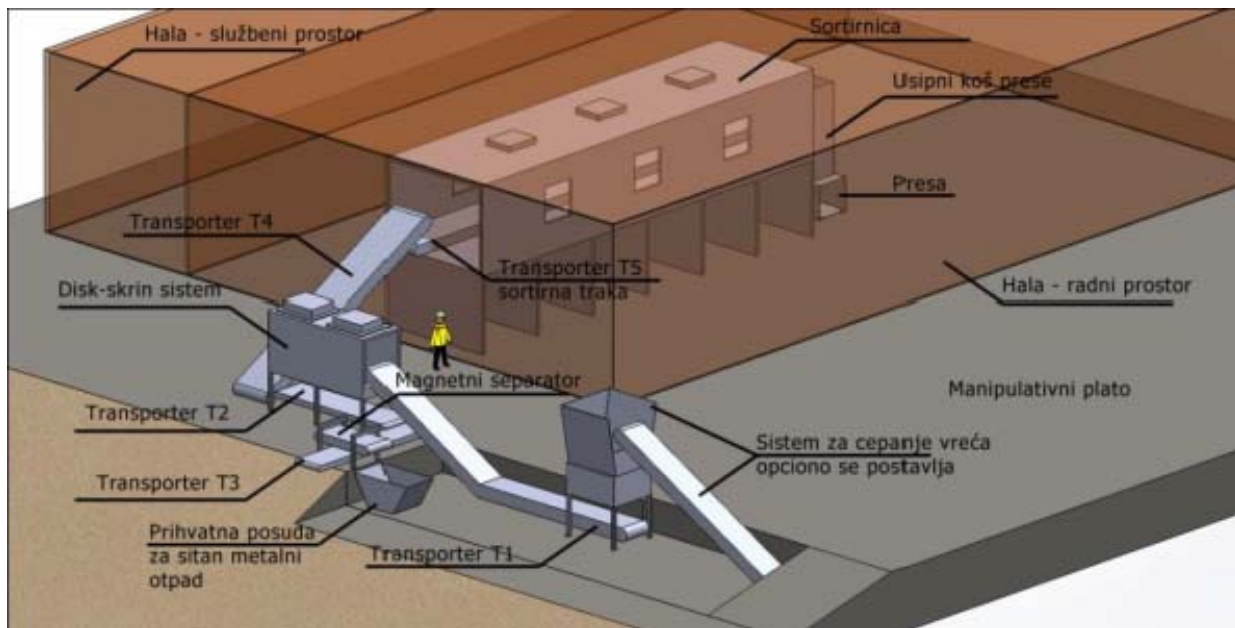
Sortirna linija

Sortirna linija je zaokružena pogonska cjelina u okviru koje se vrši razvrstavanje djela komunalnog otpada na frakcije (PET, plastika, limenke, papir, itd.). Konstruktivno, to je metalna čelična konstrukcija sastavljena iz 8 elemenata (plus jedan opcioni).

Liniju za separaciju čine:

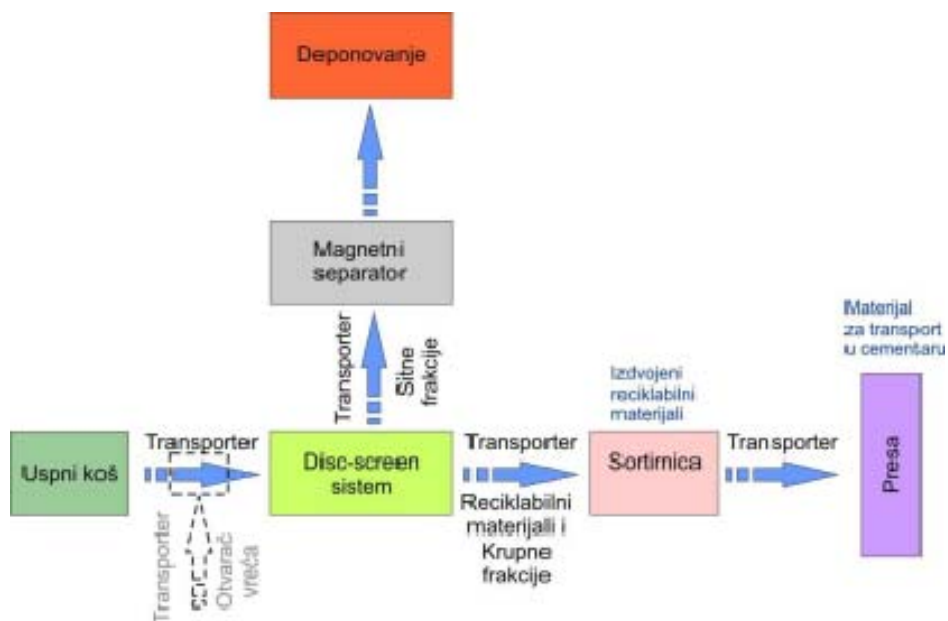
- Usipni koš sa transporterom [T1];
- Disk-skrin sistem za izdvajanje sitnih frakcija;
- Transporter koji se nalazi ispod disk-skrin sistema [T2];
- Transporter koji odvodi izdvojeni materijal putem disk-skrin sistema [T3];
- Magnetni separator za izdvajanje metalnih komponenti u materijalu (nije obavezan dio sistema);
- Transporter za transport materijala koji se nije izdvojio kroz disk-skrin sistem [T4];
- Sortirnica sa sortirnom trakom [T5] (12 radnih mjesta i 6 skladišnih boksova ispod trake);
- 8 mrežastih kontejnera u koje se smještaju izdvojeni reciklabilni materijali (6 radnih + 2 rezervna);
- Prostor rezervisan za otvarač vreća sa usipnim košem (opciono se postavlja).

Slika br. Xxx Šematski prikaz linije za separaciju

Proces separacije počinje dopremanjem neselektovanog komunalnog otpada koji se istovara na betonsku površinu neposredno ispred usipnog koša. Radnici kod usipnog koša vrše vizuelnu inspekciju dopremljenog materijala i pomoću ručnog alata uklanjaju sav nepoželjni materijal, kao što je opasan otpad, medicinski otpad, animalni otpad i sl, kao i eventualne predmete i materije koje mogu ugroziti bezbjednost i zdravlje radnika ili oštetiti opremu (potencijalno eksplozivne elemente, metalne šipke, konzerve sa bojom, uljem i sl.).

Slika br. Xxx Šematski prikaz toka otpada u reciklažnom centru

Nakon izvršene inspekcije, materijal se utovara u uspni koš sa transporterom koji može biti opremljen cjepačem vreća (ukoliko nema ovog uređaja, kese se mogu otvarati ručno prije ubacivanja u koš). Ovaj transporter transportuje materijal do disk–skrin sistema. Disk-skrin sistem služi za izdvajanje frakcija određene veličine. Sve što je krupnije od definisane veličine preći će preko ovog sistema (reciklabilni materijal), a ono što je sitnije propašće kroz otvore i naći će se u kontejneru kojim se dalje transportuje na deponiju. Komponente otpada izdvojene na ovaj način mogu biti pripremljene za korišćenje kao gorivo u termo-energetskim postrojenjima, naravno, pošto se prethodno oslobode negorivih frakcija. Materijal koji pređe preko disk–skrin sistema, kosim transporterom se podiže na sortirnu traku koja se nalazi u sortirnoj hali.

Sortirnica se sastoji od kabine i sortirne linije koju čini transporter oko kojeg je raspoređeno 12 sortirnih mjesta (6 x 2 mjesta). Na sortirnoj liniji operateri izdvajaju šest reciklabilnih materijala, i kroz pripadajuće otvore ih ubacuju u prihvatne posude koje se nalaze u pregradama ispod sortirnice. Na ovaj način izdvajaju se reciklabilni materijali. Sav materijal koji prođe sortirnom linijom, a ne bude separisan u neku od prihvatnih posuda, izlazi putem transportera u kontejner kojim će biti odnet na deponiju.

Reciklabilni materijali koji se izdvajaju na sortirnoj (separacionoj) liniji su: plastika (mješana), PET (bijeli i obojeni), papir i karton, višeslojna kompozitna ambalaža (tetrapak), metalni otpad (limenke i dr).

Sortirnica ima isključivo karakter postrojenja u kome se vrši razvrstavanje i presovanje razvrstanog otpada, dok se privremeno skladištenje separisanog otpada vrši van hale, na otvorenom prostoru ili pod nadstrešnicama.

Presovanje sekundarne sirovine u reciklažnom centru se vrši iz dva razloga:

- smanjivanja skladišnog prostora i lakše manipulacije separisanim otpadom,
- lakšeg, jednostavnijeg (racionalnijeg) i jeftinijeg transporta sekundarne sirovine do otkupljivača, odnosno prerađivača.

Selektirani otpad se presuje horizontalnim hidrauličkim presama, koje se prave u kombinaciji sa mašinama za uvezivanje ispresovanih bala. Snage presa za manje sortirne linije se kreću od 25-50 t. Manipulacija balama se vrši viljuškarom.

Objekti i oprema

Za potrebe obavljanja aktivnosti za koje je projektovan, centar mora da raspolaze odgovarajućim objektima i opremom (kontejneri i sl.). Objekti koji su potrebni za funkcionisanje sortirne linije u sklopu reciklažnog centra su:

Objekti u funkciji centra sa sakupljanje i separaciju komunalnog otpada

Naziv objekata:

Prostor za istovar otpada koji ide na liniju za separaciju

Hala za separaciju i baliranje otpada

Boksovi i prostor za odlaganje separisanog otpada

Postrojenje za pranje vozila

Separator ulja i masti

U sastav opreme ulaze različite vrste kontejnera.

10 ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Bez obzira na usvojenu opciju upravljanja otpadom u Crnoj Gori model upravljanja otpadom u Ulcinju će ostati nepromijenjen. Ono što je bitno za opštinu Ulcinj jeste da se uspostavi i razvije sistem izdvajanja sekundarnih sirovina na primarnom i sekundarnom nivou, kako bi se postigli zahtjevi Evropske unije u pogledu ostvarivanja aktivnosti u domenu reciklaže i istovremeno omogućilo ostvarivanje koristi za istu.

Takođe, kada je u pitanju komunalni otpad treba se fokusirati na primarnu selekciju, pojednostaviti je i približiti stanovništvu, uz konstantno držanje njene budnosti i jačanje javne svijesti o neophodnosti takvog djelovanja i svim prednostima koje ono donosi.

Za period obuhvata planiranja, 2016 - 2020. godina, Lokalnim planom predviđaju se sljedeće aktivnosti:

1. Uspostaviti sistem primarne selekcije na principu dvije kante – suva i mokra; a gdje je izvodljivo sistem četiri kante (papir, staklo, metal i plastika);
2. Uspostaviti sakupljačku mrežu u seoskim naseljima kao uslov postizanja cilja uspostavljanja sakupljačke mreže na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore;
3. Izgraditi reciklažno dvorište sa sortirnicom;
4. Nabaviti nedostajuću opremu za separatan sakupljanje otpada (kante i kontejneri, vozila i dr.);
5. Intezivirati aktivnosti u domenu jačanja javne svesti i raditi na tome kontinuirano;
6. Unaprijediti odnos lokalne uprave, komunalnog preduzeća i stanovništva realizacijom različitih aktivnosti u oblasti upravljanja otpadom;
7. Unaprijediti rad komunalne inspekcije;
8. Uspostaviti održivi model pružanja i naplate usluga sakupljanja komunalnog otpada.

11 AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE LOKALNOG PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM

Projekat 1 Izgradnja reciklažnog dvorišta sa sortirnicom

Opis projekta: Planirana je izgradnja reciklažnog dvorišta za opštinu Ulcinj, u skladu sa opisom iz Poglavlja 7.
Nosilac aktivnosti: Opština Ulcinj
Indikator: Izgrađeno reciklažno dvorište sa sortirnicom
Rok: 2017
Izvori finansiranja: Budžet opštine/Budžet Države/donacije
Potrebna sredstva: 380.000 eura

Projekat 2 Nabavka podzemnih kontejnera

Opis projekta: Planirana je nabavka podzemnih kontejnera koji će se postaviti u užem gradskom jezgri opštine Ulcinj.
Nosilac aktivnosti: Opština Ulcinj
Indikator: Nabavljeni kontejneri.
Rok: 2017
Izvori finansiranja: Donacija
Potrebna sredstva: 10.000 eura

Projekat 3 Sanacija neuređenih odlagališta

Opis projekta: Planirana je sanacija neuređenih odlagališta detektovanih na teritoriji opštine Ulcinj, te će se za smetlišta veća od 1000 m ³ (Bratica i Hije) izraditi projekat sanacije.
Nosilac aktivnosti: Opština Ulcinj
Indikator: Sanirana odlagališta.
Rok: kontinuirano
Izvori finansiranja: Budžet opštine/budžet Države
Potrebna sredstva: 150.000 eura

Projekat 4 Osnivanje privremenog skladišta neopasnog građevinskog otpada

Opis projekta: Planirano je osnivanje privremenog skladišta neopasnog građevinskog otpada za opštinu Ulcinj, u čijem sastavu će biti i postrojenje za preradu istog (drobilica).
Nosilac aktivnosti: Opština Ulcinj
Indikator: Donešena Odluka o utvrđivanju lokacije, donešena Odluka o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada i uslovima zaštite životne sredine i zdravlja ljudi, osnovano skladište.
Rok: 2017
Izvori finansiranja: Budžet opštine
Potrebna sredstva: 30.000

Projekat 5 Projekti edukacije građana

Opis projekta: U periodu važenja Plana planirana je realizacija niza projekata edukativnog karaktera, u partnerstvu sa resornim Ministarstvom, sa ciljem podizanja nivoa ekološke svijesti građana kada je u pitanju upravljanje otpadom (uvođenje primarne selekcije, nabavka kanti za naselja u kojima je individualno stanovanje, značaj kompostiranja i sl.)
Nosilac aktivnosti: Opština Ulcinj/Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Indikator: Broj građana obuhvaćenih kampanjom, broj realizovanih projekata/akcija, broj kanti.
Rok: 2017 -2020
Izvori finansiranja: Budžet opštine/Budžet Države/donacije
Potrebna sredstva: 5.000

PRILOZI